

EL FULL

de l'Albera Marítima

Abril de 2009

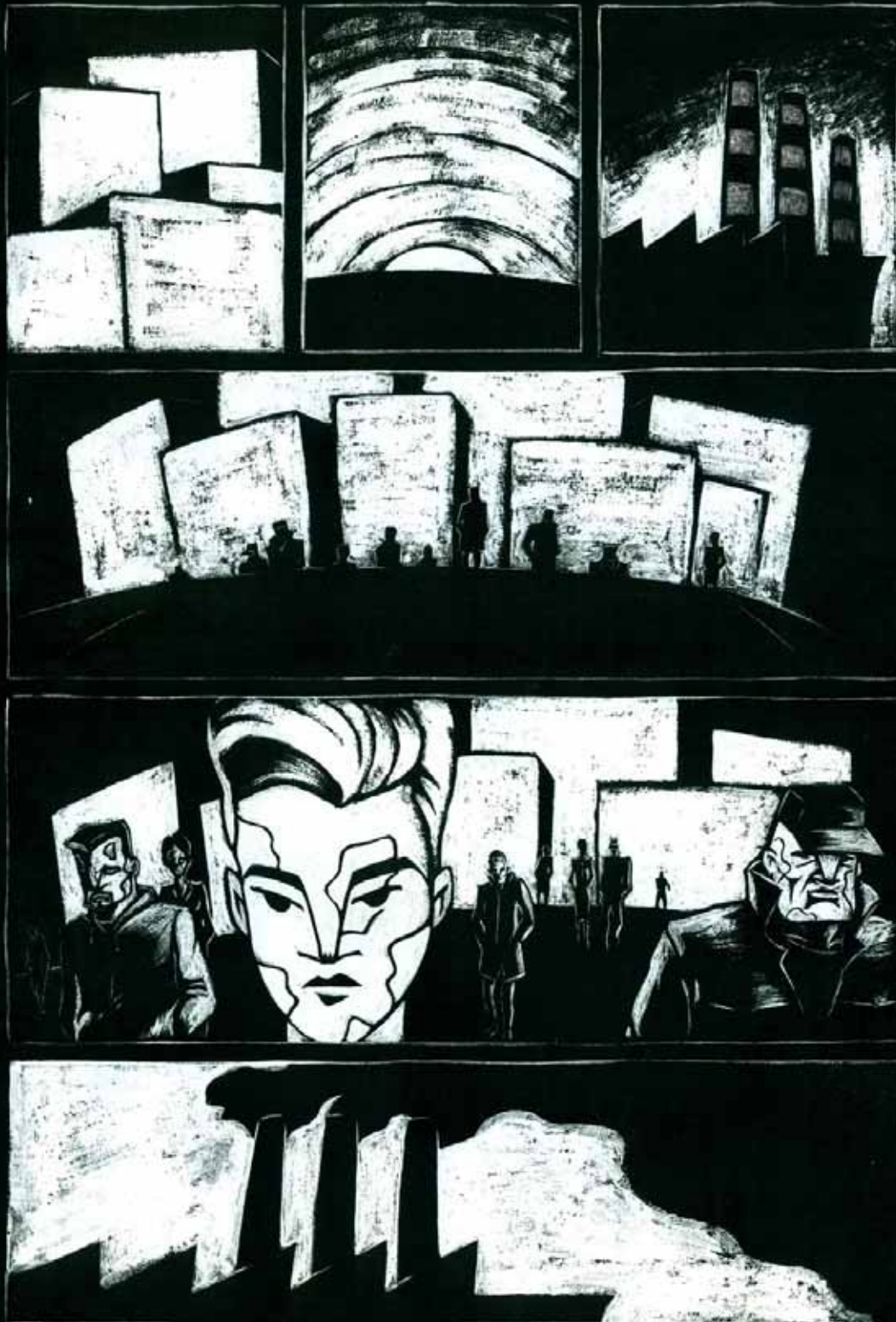
Portbou - any XII - número 58

Amb la col·laboració de l'AJUNTAMENT DE PORTBOU i de la DIPUTACIÓ DE GIRONA

NINOTALLA per Carles Roman

La fàbrica (última entrega)

EDITORIAL

LES ELECCIONS EUROPEES DEL 7-J SÓN IMPORTANTS

Es veu un cert pessimisme de la gent progressista i sobiranista sobre les eleccions europees del pròxim mes de juny. Preveuen una baixa participació i un fort vot de càstig motivat per l'adversa conjuntura econòmica interna de l'Estat espanyol i Catalunya. Més enllà dels pronòstics, cal remarcar la importància que ja té el Parlament Europeu –tot i la limitació de les seves competències– en les nostres vides. Més que no pas Madrid, la capital de Catalunya és i serà, cada cop més, Brussel·les. En aquest sentit, la recent mobilització dels “Deumil.cat” encerta plenament en l'anàlisi i la diagnosi de la “piràmide de poder” en aquest segle XXI.

Malgrat la tendència centrífuga dels euroescèptics i els instints proteccionistes que ha desfermat l'actual etapa de crisi econòmica, no és menys cert que la Unió Europea és, en essència, un projecte d'arrel progressista que anirà eixamplant, cada cop més, la seva potència integradora. Per això és important que

l'esquerra tingui una representació el més àmplia possible al futur Parlament d'Estrasburg. No ens equivoquem ni perdem el nord. L'espantosa crisi financera que patim ha estat provocada per la dreta de sempre, ara transvestida de neoliberal. A l'esquerra li pertoca la tasca històrica de redreçar la catàstrofe, tot protegint els drets dels treballadors i enfortint els pilars de l'Estat del Benestar. Per tant, les eleccions del pròxim mes de juny són de vital importància per a tots. Intentar aprofitar aquests comicis per “fer el hooligan” i castigar l'esquerra que governa Catalunya, a través de l'abstenció o votant “freakie”, és una frivolitat irresponsable. Que l'esquerra plural sigui hegemònica al Parlament d'Estrasburg és d'importància cabdal. A Catalunya n'acabem de tenir una nova prova amb l'aprovació a l'Eurocambra d'una moció que dóna suport al model d'immersió lingüística que tenim al nostre sistema escolar. Ens podem imaginar què passaria si la dreta i

l'extrema dreta –com auguren els més pessimistes– tinguessin, a partir del 7 de juny, la majoria absoluta al Parlament europeu? El mateix podem dir del dictamen que acaba d'aprovar l'Eurocambra sobre els excessos de l'urbanisme espanyol i, en especial, a la zona del País Valencià. De ben segur, un Parlament europeu amb predominí de la dreta trineraire mai no hauria gosat desautoritzar el model predador i corrupte del “pelotazo”.

No hem de resignar-nos, doncs, a donar les pròximes eleccions europees per perdudes. Al contrari, és crucial que l'esquerra es rearmi moralment i política per tal de donar la batalla i guanyar per àmplia majoria en l'Europarlament. En un món on les idees progressistes van assolint el poder, Europa és encara un reducte de la dreta, amb Nicolas Sarkozy i Silvio Berlusconi com a grans exponents. Aquest mes de juny, l'esquerra plural europea ha de conquerir, pel bé de tots, Brussel·les. ■

EL COMPROMÍS AMB EL TREN I EL MOMENT DE PORTBOU

En els darrers temps s'observa que en el món ferroviari (des de diferents àmbits) les coses es mouen. Aquest “moviment” a favor del tren i del transport públic ferroviari té uns antecedents, unes causes i, sobretot, unes conseqüències: ja ha arribat als de dalt, al món polític, ja és una demanda, una exhortació,

un clam -social, civil i territorial- que exigeix, de baix a dalt, als representants de la sobirania popular una millora efectiva del servei (públic). Davant d'aquesta alenada d'aire fresc, davant d'aquesta exigència d'un compromís amb el tren, Portbou no en pot quedar al marge, de cap manera.

La resposta contundent de la societat civil per tal de fer possible un tren millor, per tal d'ajudar a fer realitat una cosa tan fonamental en la societat actual com és la possibilitat, sense l'estrès i l'agressivitat de la carretera, de poder conciliar la vida laboral i familiar, exigeix un canvi important dels trans-

ports públics i molt particularment, del tren convencional.

Doncs bé, aquest impuls democràtic des de la base es tradueix en lluites i reivindicacions cíviques concretes. Així, des de Portbou hauríem de veure amb molt satisfacció tres batalles obertes a favor del tren:

1.- El combat social dels ferroviaris de Cervera en la seva doble reivindicació, a favor dels seus llocs de treball de proximitat i del manteniment i millora de la línia Cervera-Perpinyà.

2.- La pressió ciutadana del comitè d'usuaris de la RENFE Portbou-Figuères-Girona-Barcelona, que, "han dit prou", al deteriorament i la regressió del servei (resulta que un Catalunya Express Figueres-Barcelona, a hores d'ara tarda 30 minuts més que l'any 1987)

3.- Les contradiccions i l'empantanegament de la qüestió ferroviària a Figueres, i per extensió, a tot l'Alt Empordà.

Davant de tot aquest panorama tan bellugadís Portbou no en pot quedar al marge. Sobre això cal reconèixer, en honor a la veritat, que l'actual consistori portbouenc està fent una molt bona tasca en aquesta qüestió ferroviària

(dintre de les seves limitades competències). També considerem des del Full que l'oposició de CiU a Portbou està canviant la seva actitud cap al tren d'una manera molt positiva. De fet, entre tots, el que hem d'intentar és evitar el derrotisme, hem d'evitar els comentaris destructius que a vegades escoltem en referència a què, d'aquí dos, tres o cinc anys, quan estigui en funcionament l'AVE, ens quedarem sense gairebé res (amb les escriptories ferroviàries). Des del Full pesem que és molt poc intel·ligent que nosaltres mateixos ens posem la soga al coll.

Cal que, tant l'equip de govern com l'oposició portbouenca continuïn en la bona línia tot i que, potser això sí, pensem que haurien de fer una mica més de pedagogia. És bàsic exigir un servei digne pel nostre territori. És indispensable un compromís amb el tren de debò. Portbou no en pot quedar al marge. ■

Foto Gubert

CARTES AL FULL

LA FAMÍLIA DOMÈNECH

A conseqüència de l'article "La Consuelo Domènech", publicat al Full de gener per l'Antònia Solsona, en el qual fa una encertada descripció de la seva personalitat, la meva germana Pilar –que rep periòdicament la revista gràcies a la seva amiga Esmeralda Llorà–, em va trucar tota emocionada pels bons records i vivències que la seva lectura l'hi van fer recordar.

La vinculació de la nostra família amb la família de la Consuelo

Domènech, no només era veïnal pel fet de viure a la mateixa planta, sinó que els llaços d'amistat van sorgir des de la nostra arribada a la Casa Gran l'any 1950.

En temps difícils, per a qualsevol necessitat sempre teníem la col·laboració dels Domènech, especialment de les senyores Emparo i Consuelo. El seu marit, el Sr. Osset, persona hàbil en la mecànica d'aparells; i els seus germans Mario i Pepitu. Aquest últim, re-

cordo, era un bon professional apoderat de l'agència de duanes Jalibert i aficionat a la filatèlia –havia reunit una extensa col·lecció de segells i gaudia fulletant els seus àlbums–.

Aquestes ratlles són un desig de la meva germana i la meva adhesió a tot el contingut de l'article de l'Antònia Solsona. ■

Juan Miguel Terraza. Sitges

BENJAMÍ CERVERA I ESPERONER.

1 DE FEBRER DE 1936 A 10 DE FEBRER DE 1939

En el Full del passat mes de gener, l'Emili Darner (pseudònim), explica una petita part de l'actuació de l'Alcalde Benjamí Cervera. Aquest senyor, juntament amb tots els regidors del nostre Ajuntament, van fer una meritòria labor digna d'ésser recordada i elogiada. En el període de 1936-39, van salvar la vida de la família

Puig de la Bellacasa i altres portbouencs que la FAI de Figueres tenia fitxats. Aquests altres portbouencs, uns deu, van ser reclosos al Club pel consistori en espera de rebre ordres de la Generalitat. Degut a una informació de Figueres en la qual es

deia que els milicians feien camí cap a Portbou, van decidir posar un camió d'en Badosa al davant de l'antic col·legi de les noies (actual Penya Blaugrana) per així barrar-los el pas.

En aquestes trobades hi havia el fill d'en Benjamí. Com ell es deixa Benjamí. Si dic es deia és perquè ja fa un any que és mort. Ens va dir que des d'el febrer de l'any 1939 no sabien res del seu pare. A finals de l'any 1946 la família va rebre una carta de Casablanca (Marroc) on li comunicaven la mort del seu pare sense especificar data i lloc.

L'alcalde i els regidors i alguns voluntaris amb escopetes de cacera, es van situar a la teulada d'aquell vell edifici. En efecte quan van arribar

els de la FAI, en veure la situació se'n van entornar amb amenaces de que ja tornarien. Davant d'aquesta incertesa van decidir deixar-los anar a França tal com ja havien fet amb les monges i el capellà.

Una vegada acabada la guerra,

els guanyadors no van ser gens agraïts amb els qui els van salvar la vida, especialment el mossèn. Es va passar els tres anys de la guerra fent de taxista a Perpinyà, tot i la manca de sacerdots que feien falta al bàndol feixista, tan ell com els altres tampoc van fer res per avalar als vençuts que es trobaven empresonats.

Els anys quaranta a Barcelona, els portbouencs a l'exili ens reunim per recordar la nostra joventut i com no, dels bonics moments que vam passar a la nostra estimada vila. En aquestes trobades hi havia el fill d'en Benjamí. Com ell es deixa Benjamí. Si dic es deia és perquè ja fa un any que és mort. Ens va dir que des del febrer de l'any 1939 no sabien res del seu pare. A finals de l'any 1946 la família va rebre una carta de Casablanca (Marroc) on li comunicaven la mort del seu pare sense especificar data i lloc. ■ **Ramon Crusí i Moré. Barcelona**

JA N'HI HA PROU D'AQUEST COLOR

No voldria pensar que al Sr. Montilla l'interessa més quedar bé amb Zapatero que amb Catalunya, i està esperant que el TC es pronuncii sobre l'estatut, igual com esta fent Zapatero; si això no es així, crec que sense perdre un dia mes, s'ha de posar el cartipàs sobre la taula, i que el PSOE sàpiga que no podrà comptar amb el suport dels partits catalans al Congrés, ni al Parlament, si no compleix amb l'estatut aprovat per la majoria del poble català, que ell es va comprometre a respectar, acceptar i fer complir; si el risc que el PP en surti beneficiat, es el motiu per el qual no s'adopta aquesta resolució, crec que alguna cosa no funciona en l'esperit i el sentiment polític català; voler governar, i estar sempre pendent que

pot venir el "llop", mentre el temps transcorre a favor dels que menyspreen Catalunya, no crec que sigui el que els catalans esperaven del PSC quan els seus representants polítics, varen hipotecar els seus vots, en la constitució del "Nou Govern d'Entesa"; si el PSOE rebutja el suport que el donà un president del Govern, (que tothom sap que no ho farà), ja sap quin es el camí a seguir, i quin es el seu futur, "menjar pols darrera del PP", i això no crec que el Sr. Zapatero ho vulgui per al seu electorat, com tampoc ho volem els catalans, però si que hem de voler allò que és nostre, i que ens fou concedit al Congrés dels Diputats, que no es altre cosa que el desplegament íntegre de l'Estatut d'Autonomia de Catalunya; i tal com diuen una bona

part dels catalans, o caixa o faixa; perquè ja n'hi ha prou d'aquest color, i fins aquí hem arribat.

Sr. Montilla, és ara que ha de demostrar el per què va voler ser President de la Generalitat de Catalunya, i mostrar el seu reconeixement, la valentia, i la capacitat a tots els catalans que el varen recolzar, i als qui tot i no fer-ho, l'han respectat; és ara el moment de posar tota la carn a la graella, perquè quan el TC, s'hagi manifestat, haurem perdut bous i esquelles, si no ho tenim ben lligat, que és el que espera el Sr. Zapatero, influenciat per els capitosts del PSOE. ■

Màrius Viella. La Bisbal d'Empordà

OPINIÓ

TOTÓ, per Joan Sànchez i Jiménez

Ara que ja fa prou temps vull tenir-ne un record. Més enllà del propi personatge, amb tants matisos que seria impossible de descriure, hi havia una persona. Polièdrica i senzilla, eixelebrada i genial, subtil i barroera, riallera i

nats episodis que ens els vàrem aprendre de memòria i si de vegades ens confoníem era perquè tu tampoc n'estaves gaire segur i bescanviaves dates o noms sense cap vergonya. Quan intentàvem corregir-te ho acabaves amb un: 'Que et dic jo!' que acabava amb la discussió. Vas ser presoner de les teves fantasies. Sempre amb una il·lusió per fer realitat: un pessebre vivent amb aigua de debò treta del mar per un motor submarí, treure't el carnet de conduir i comprar-te un Renault Fuego, fer una exposició amb les mil andròmines que guardaves a casa teva, organitzar una festa al Congesta pel teu enterrament... I els teus trucs de màgia, més que blanca, amb que no enganyaves a ningú.

Hi va haver qui es va aprofitar de la teva bondat, de que no tinguessis mai un no per a ningú, de que fossis capaç de deixar-ho tot quan et demanaven ajuda. Aquella bossa immensa plena de caramels, xiclets, tabac i d'altres coses, que comparties amb tothom és la metàfora del teu cor. Donaves tot el que tenies sense mirar a qui i per això hi havia qui et considerava tanoca.

Guardaves més que col·leccionaves tota mena de llibres i revistes, et subscribies a tot el que et semblava interessant per molt que després no tinguessis temps ni de treure'ls del plàstic. En vas acumular tants que en tenies una habitació plena. No sabies ni els que hi havia i quan te'n demanàvem un la única cosa que podíem fer era buscar-lo nosaltres. Col·laboraves amb tot i amb tothom. I malgrat et teu ateisme declarat participaves en tots els actes religiosos. Sempre que vas poder vas anar a les peregrinacions a Lourdes. Ajudaves a fer la catifa de Còrpus de la Rambla, el Pessebre Vivent, el Via Crucis. Amb unes alicates i un tornavís muntaves la instal·lació elèctrica

provant si hi havia corrent agafant els dos cables amb els dits. T'enfadaves davant de la nostra patxoca, perquè no hi havia prou flors de ginesta per al groc de la corona de la verge, perquè no havíem anat a buscar les serradures a can Basco, perquè no hi havia xinxetes...

Sempre parlem que un dia recopilarem totes aquelles històries, totes aquelles fantasies, tots aquells moments viscuts i en farem un llibre. Potser com molts dels teus projectes aquest tampoc no es farà mai realitat i amb el pas del temps anirem oblidant-lo. Potser mai l'Ajuntament no posi el teu nom al carrer on vas viure. Potser mai cap de nosaltres tripliqui Wright. Potser mai no es descobreixi el poder màgic de les piràmides. Potser mai no veurem monstres sota mar. Potser mai ningú no torni a nedar com l'Esther Williams. Potser mai ningú no ballarà claqué al Teatre Tivoli. Potser mai ningú vagi a jugar a futbol a Burdeus. Potser mai ningú no condueixi un Citroën Strömberg 11B. Potser mai ningú no farà guants amb el campió dels pesos pesants de Balears a un terrat de Mallorca. Potser ningú mai no viatjarà a Nova York amagat a les bodegues d'un mercant amb bandera de Panamà i tripulació coreana, ...

Segur que allà on ets, al cel dels ateu on Déu deixa entrar a les bones persones, segueixes explicant aquelles històries inversemblants, et segueixes mudant els dies de festa amb sabates 'rebutagossos' i fumant una pipa immensa, segueixes cridant perquè no hi ha xinxetes, segueixes jugant partides interminables de Mau Mau: 'una i tanco', segueixes repartint caramels i preservatius entre els joves, segueixes creient que la humanitat és bona, segueixes imaginant pessebres vivents, segueixes viu... ■

Foto Gubert

En Ricard Novell i Cuffi en una fotografia del 20 d'octubre de 2006 a la residència de Girona

sorruda. Tenies la capacitat d'alterar els nervis del més tranquil amb les teves teories. Eres capaç d'emprenyar-te per la més petita de les nimietats. Solies ser inoportú amb els teus estirabots. Però sempre acabaves de bones. Mal parlat, cridaner, tossut, una mica pòtol. Haguessis pogut ser un artista: pintor, escultor, músic, fins i tot poeta. Haguessis pogut escriure la gran novel·la de la teva vida. Però vas acabar més sol del que et pensaves i volies, a un 'hotel' de cinc estrelles regentat per religioses que per a tu, anarquista i ateu, era com una presó daurada. Rememorar les mil i una anècdotes que confegeixen la teva vida és tasca per a un treball gairebé científic. Tantes vegades ens vas explicar determi-

PORTBOU/CERVERA. REINVENTAR-SE PER SUPERAR LA FRONTERA, per Ferran Armengol Ferrer

Des de fa gairebé cent cinquanta anys, el tram ferroviari Portbou-Cervera de la Marendia ha estat una frontera amb majúscules. Més enllà de la diferència d'amples de via, que converteix aquesta frontera en lloc de transbordament obligat, el diferent desenvolupament econòmic i polític dels estats espanyol i francès l'han convertit en una autèntica barrera psicològica. Tant hi fa que la línia Portbou-Barcelona fos de les més ben equipades de la xarxa espanyola, i que la línia Narbona-Cervera-Portbou fos de les més deixades de la xarxa francesa: en canviar de tren a Portbou, el passatger tenia la sensació d'entrar en un país més "lliure, desvetllat i feliç", per dir-ho en paraules de l'Espriu, que es veia reflectit en uns trens ràpids, moderns i puntuals.

Aquest efecte barrera ha tingut una repercussió negativa pel que fa a la comunicació dels pobles i territoris immediatament propers

tractats internacionals, basats en el recel mutu, que delimitaven estrictament els espais corresponents a cada estat signant i regien la inevitable gestió conjunta dels espais comuns. Per a les direccions dels ferrocarrils, a Madrid i a París, Portbou i Cervera només interessaven com a punt de contacte de les xarxes ferroviàries per a fer possibles les connexions internacionals. No és estrany, per tant, que mai no es plantegés una connexió directa Perpinyà-Girona, per posar un exemple.

Ara bé, aquesta condició de frontera també va permetre la creació de tot un seguit d'activitats a banda i banda del Pirineu, des de les pròpiament duaneres o hoteleres fins a les lligades amb les necessitats del servei ferroviari, com les de manteniment o d'adaptació al canvi de via, i que han determinat també la fesomia de Portbou i de Cervera.

La construcció del nou túnel ferroviari internacional de la Jonquera

vera, sinó el començament d'una nova etapa, caracteritzada per l'aprofitament dels mitjans i recursos que poden oferir unes instal·lacions ferroviàries que ja estan deslligades de la seva funció "fronterera". És a dir, el ferrocarril a Portbou i Cervera no cal que minvi o desaparegui; només s'ha de reinventar.

En aquest sentit, és possible apuntar algunes propostes. Per exemple, es podrien realitzar activitats de manteniment de material ferroviari (amb l'amplitud que calgui: no és imprescindible que els únics clients siguin SNCF i RENFE), aprofitant la important dotació d'espais existents a les estacions de Portbou i Cervera (vies, magatzems, tallers). Conjuntament o bé alternativament, es podrien realitzar activitats de formació i capacitació de personal ferroviari especialitzat (maquinistes, interventors de tren, personal de circulació i de manteniment), que els "paquets ferroviaris" de la Unió Europea han liberalitzat. En un cas i en l'altre, es podria concebre un centre d'abast europeu. I des del punt de vista jurídic, el vigent conveni de cooperació transfronterera dona la fórmula per a crear una única empresa conjunta que es fes càrrec d'aquestes activitats a banda i banda de la frontera, amb participació de la Generalitat de Catalunya, del Consell dels Pirineus Orientals, dels ajuntaments de la zona (i de la iniciativa privada, és

Imatge de l'estació de Portbou a finals dels anys 1950

a la frontera mateixa: a Portbou "moriria" la xarxa ferroviària espanyola i a Cervera, la francesa. Les comunicacions entre una i l'altra estaven regides per uns

al Portús ha de canviar necessàriament tot aquest panorama. Tanmateix, aquest canvi no ha de suposar forçosament la fi de la línia de tren entre Portbou i Cer-

clar...)

Aquesta "reinvençió" podria anar lligada amb l'adaptació de la línia ferroviària de Figueres a Perpinyà per al trànsit local. Això

requeriria, sobretot, l'acord dels operadors del servei i, possiblement, la modernització de l'intercanviador actualment existent a Portbou, per permetre que aquests trens puguin creuar la

frontera. I tot dependrà també de com s'acabi resolent la qüestió del trànsit transfronterer de mercaderies. Per tant, la liberalització del ferrocarril tindrà molt a dir en aquest tema.

En tot cas, aquestes són propostes que caldria valorar i estudiar amb cura. Però en absolut són impossibles. ■

AMABLEMENT PERSISTENS, per Quim Gibert

Abans no va assolir la presidència d'Estats Units, Abraham Lincoln fou derrotat en set conteses electorals. L'enorme oposició que despertava en el sud arran de la seva ideologia abolicionista en cap moment el va fer canviar de parer. Tampoc el va afectar excessivament que tant el *New York Herald* com pamflets de l'època el titllessin de dèspota, perjur, lladre, bufó, tirà... i fessin córrer que contemplant els cadàvers d'una de les batalles de la guerra de secessió hagués demanat a un oficial que entonés una cançó alegre. Lincoln no es va molestar a desmentir res. Tan sols va manifestar: «Si no he deixat clar amb la meva actuació que això només pot ser una mentida, potser és que l'opinió que tinc sobre la meva persona sigui equivocada» (*Público*, 26-8-08). Veient com els sudistes es desmoralitzaven amb l'entrada dels federals a Atlanta, tot d'una els del nord s'adonaren que la conflagració es podia guanyar. I així va anar: Lincoln va guanyar la guerra, va consolidar la presidència i els afroamericans van deixar de ser esclaus.

L'indiscutible prestigi del president Lincoln es forja a partir de la seva integritat i tossuderia per obtenir fites justes. En aquest sentit, George Washington, José Martí, Francesc Macià, Gandhi, Luther King, Mandela... també van creure que podien fer una contribució social important. I aquest compromís exemplar amb el seu temps els va convertir en referents històrics. Per això és molt suggeridor conèixer de prop el perfil de personalitats d'aquesta talla humana. El filòsof Francesc Torralba diu

que per entendre la biografia d'alguns personatges rellevants, cal aprofundir en la seva força motriu, en el secret que els va conduir a fer el que van fer, en allò que va atorgar sentit a les seves vides: «El que enriqueix l'ésser de la persona són els valors ètics, les conviccions que l'empenyen a treballar, les creences que l'alliberen de totes les formes de vassallatges (...) No ens ha de fer recança imitar el bo i millor dels altres».

Tant Lincoln com la majoria de promotors de canvis socialment positius no s'han arronsat davant de les dificultats. Ans al contrari, sovint s'han picat els dits perquè els primers intents no han sortit com preveien. I és que quan la causa s'ho val, el mèrit és tornar-ho a intentar amb idees renovades. Per Raimon Panikkar, un altre filòsof, insistir és estar viu, és força, és el símbol de la primavera: «La naturalesa ens demostra aquesta resurrecció, plena, bella, total». Així doncs, no ens ha de saber greu insistir, perquè és sinònim de vida nova, de superació del pessimisme, d'embranchada, de resiliència... El que va ser l'home més ric del món, John D. Rockefeller, afirmava que havia assolit una carrera tan esplèndida gràcies a la persistència. I és que de cada deu intents en matèria financera només n'encertava tres. Afegia, però, que els set errors mai havien estat un condicionant de pes per defallir. Tampoc el govern quebequès

defalleix en l'intent per fer del Quebec un territori independent. En aquesta línia, cada quinze anys convoca un referèndum per fer-ho possible. I el 1995, que fou el darrer, va estar a punt d'aconseguir-ho.

La proclamació d'una República Catalana probablement també

Tant Lincoln com la majoria de promotors de canvis socialment positius no s'han arronsat davant de les dificultats. Ans al contrari, sovint s'han picat els dits perquè els primers intents no han sortit com preveien. I és que quan la causa s'ho val, el mèrit és tornar-ho a intentar amb idees renovades. Per Raimon Panikkar, un altre filòsof, insistir és estar viu, és força, és el símbol de la primavera: «La naturalesa ens demostra aquesta resurrecció, plena, bella, total». Així doncs, no ens ha de saber greu insistir, perquè és sinònim de vida nova, de superació del pessimisme, d'embranchada, de resiliència...

dependrà en bona part de la persistència. Però el procés d'alliberament s'accelerarà quan tot d'una descobrim que ser independents és perfectament possible i d'allò més convenient. De cara a anar agafant gana, l'escriptor Herman Hesse apuntava que «el coratge fortifica, la tossuderia diverteix i la paciència dona tranquil·litat» (*Presència*, 17-8-08). ■

L'INCREÏBLE HENRY OREN. Anecdolari de viatges, per Emili Darner (pseudònim)

El famós magnat de Hollywood Henry Oren, que ara no encerto a saber qui és, passava per Portbou de tornada cap als Estats Units després d'un viatge per Europa. És prou sabut que Portbou és ben bé al mig de tots els camins que van d'un continent a l'altre. O potser hi passava després d'un viatge per Espanya, tal i com solien fer Orson Welles i Tyrone Power. El cas és que aturat el tren a l'estació i a punt de sortir cap a Cervera,

Mr. Oren treu el cap per la finestra i una vegada s'ha esvaït el fum que deixa la màquina de vapor, típica de la primera meitat del segle passat, diu a un mosso d'estació:

- Bon home, coneixeu a una família d'aquí Portbou, una mare i tres o quatre fills, no en recordo el seu cognom ni com se'ls coneix? Se que són la família d'un malaguanyat operador cinematogràfic que havia fet també treballs de fotografia? Vaig tenir notícia que aquest operador no fa pas

massa va morir d'una d'aquelles malalties infeccioses tan terribles.

- I tant que els conec - respon el mosso "arrumbador" i/o "maletero" (no estic segur que aquestes dues paraules vulguin dir el mateix) - són prou coneguts per tot el poble.

- Doncs feu-me el favor d'anar-los a buscar si us plau, digueu-los que me'ls emporto tots a Amèrica, a Hollywood. T i n g u e u aquesta propina per les molèsties que us preneu.

No em pregunteu en quin idioma va tenir lloc aquesta conversa, dubto que el mosso parlés anglès, i encara dubto més que en Henry Oren parlés català o espanyol. Tampoc em pregunteu com redimonis disposava de tota aquesta informació sobre aquella família en Henry Oren. I encara menys em demaneu que us expliqui quina mena d'interès tenia en Henry Oren per emportar-se cap als Estats Units tota aquella tropa.

El cas és que el mosso va anar a la casa on s'estava aquella fami-

lia, ben a la vora de l'estació, és a dir, que de seguida hi va ser, però no hi va trobar a ningú. S'esperà una estona però el tren ja era a punt de marxar. Tornà decebut a l'estació i comunicà que la seva cerca havia estat infructuosa, inútil del tot.

Més decebut encara Mr. Oren diu amb una veu trencada que fa quasi llàstima:

- Mira que ja és mala sort, jo que me'ls anava a emportar tots amb mi cap a Hollywood.

De fet qui realment va perdre-hi més en no tenir lloc la trobada va ser en Henry Oren y potser el món del cinema que començava la seva època daurada. Qui sap si s'esvaï la possibilitat de gaudir de les excel·lències interpretatives d'un altre Lyonel Barrymore, Lawrence Olivier o fins i tot Clark Gable.

En qualsevol cas, això només és el començament d'una història, qui sap si d'una gran història, o bé de moltes històries d'aquelles que no acaben mai. Algun membre d'aquesta família, més endavant, van donar força proves del seu talent artístic, especialment teatral, a la ciutat francesa de Bordeus, on gairebé ho va fer tot, al Teatre Tivoli de Barcelona i, molt especialment, a la Congesta. Però de tot això ja en parlarem un altre dia. ■

El cas es que el mosso va anar a la casa on s'estava aquella família, ben a la vora de l'estació, és a dir, que de seguida hi va ser, però no hi va trobar a ningú. S'esperà una estona però el tren ja era a punt de marxar. Tornà decebut a l'estació i comunicà que la seva cerca havia estat infructuosa, inútil del tot.

QUÈ BUSCA AQUEST TREN? EL PROGRÉS? EL TROBARÀ?, per Simó Granollers i Batlle

Indubtablement la injustícia és una constant, però ara més que mai sembla més que la humanitat i el progrés marxin en direccions contràries.

Mentre una minoria humana està visquent vergonyosament a cor que vols, una immensa majoria pateix l'infern dels mínims, que a

part la pròpia misèria els condueix a deplorables situacions, al vici i a la degradació.

Després de milions d'anys intentant fer progressar l'home, aquest viu, -si viure és quelcom més que alenar-, en certes àrees del planeta en condicions infrahumanes. Només des de la distància a un

home li és possible aconseguir d'acceptar l'abús i les pitjors xacres socials defensades pels polítics a favor dels seus interessos. Les maratons que el poble pudorós organitza per tal de fer arribar als miserables éssers, una mica de suport, ens parla clarament de la manca de solidaritat

dels governs internacionals que discuteixen sobre l'afer a base de caviar i cava. Avergonyeix considerar que els espais que ens lliuren, sobre el moment actual per TV, estem visionant quelcom actual sobre països empobrits, amb

imatges que efectivament podrien haver estat filmats fa milions d'anys però que són ben presents. És que el progrés no va al compàs de tots els pobles de la terra, o és què els éssers humans van pel seu compte i risc. No

m'atreveixo a alçar una mà per qüestionar un problema que cau pel seu propi pes.

A quina humanitat podríem parlar d'aquest problema, als qui viuen o als qui pasturen? ■

SENSE FONAMENTS, per Josep M Loste i Romero

El darrer informe de Càritas en l'àmbit de l'Alt Empordà, com sempre molt ben documentat i explícit, posa de manifest que en aquest territori -dalinià i tocat per la tramuntana- tenim un problema molt greu que va més enllà de la crisi actual.

Segons aquest estudi, es pot interpretar que la comarca de l'Alt Empordà té un model socioeconòmic feble, sense fonaments i poc diversificat, que ens pot complicar encara més el futur proper.

No és cap secret, això ho hem dit i publicat molts articulistes i també experts i analistes diversos, que la comarca de l'Alt Empordà -amb la seva capital al capdamunt-

destaca per tenir (per patir) un model massa dependent d'una estructura excessivament terciaritzada, molt poc especialitzada i de no massa qualitat. Això s'ha dit i s'ha repetit incansablement en els darrers temps; però, com tothom ha anat fent la viu-viu (mentre va durar l'expansió de la construcció), aquí no passava res. Ara bé, arribada la crisi estructural, tot són lamentacions.

És clar, jo em demano: on són els veritables fonaments, econòmics i socials, en aquest mític i surrealista territori empordanès? Cal tenir en compte que les mancances que destaca l'excel·lent anàlisi "Pobresa, marginació i exclusió

social a l'Alt Empordà" són les conseqüències de no haver fet els deures col·lectius en les darreres dues dècades. Per exemple, al meu entendre, existirien dos elements substancials que podrien explicar la situació de feblesa actual: la manca d'estudis universitaris a Figueres i el fet de no haver sabut blindar i modernitzar l'estació del centre, del tren convencional, i apostar per uns trens de rodalies potents, tant en direcció cap a Perpinyà com cap a Girona-Barcelona. Uns trens de rodalies complementaris (però mai subsidiaris) del Tren d'Alta Velocitat. ■

EL SEGLE XX JA HA PASSAT, per Simó Granollers

El temps passa i passa la història; cada segle té quelcom de remarcable per consignar. En cada un d'ells l'avenç de la societat és notable, no en va comptem de cent en cent anys. Però veritablement el segle de la llum és el que hem acabat fa quatre dies, i el que ens ha llegat influeix encara en el nostre comportament, així com el segle dinou ha influït el començament del següent segle.

Recordo clarament aquelles cançons que saludaven la vinguda dels Edisson, Lumière i Marconi, d'entre altres; la llum, el cinema, la ràdio, invents que arrencaren en el segle XIX i que es difongueren socialment en el següent. Però el que féu del segle XX excepcional foren les dues guerres mundials, durant les quals els científics exprimiren prou bé el cervell. Però tal vegada el més important no foren ells, sinó que la societat posà l'accelerador, i socialment

s'introduïren reformes sensacionals: la llibertat de la dona, i la seva igualtat amb els homes.

Bé. Han deixat petja començant per la vestimenta i acabant amb allò que l'Església intentava retenir. Des del comportament en el treball fins el divorci, passant per obviar el matrimoni, i assegurar-se amb anticonceptius i avortaments, una joventut distesa i sense preocupacions, deixant enrere la menopàusia i l'obligació d'obtenir un company per continuar incre-

mentant el cens mundial. Res a objectar sobre els progressos de la dona, que si han estat sonats, bé que s'ho mereixien; visca l'atenció i el respecte envers elles! A l'hora emperò, els ha portat l'obligació de sortir de casa a cobrir les despeses que el govern i l'habitatge exigeix. Res a criticar, sols que la situació es remarcable i és difícil traure'n una conclusió definitiva.

Hem acabat amb els maldecaps del segle XX, i ens han deixat noves preocupacions per no avorir-nos. Com podrem resoldre l'afer? Penseu que com sempre la solució vindrà sola i cal deixar-ho a la seva natural evolució; però no faltaran entrebancs per a superar els desplaçaments humans: la immigració. Les distàncies no compten. Déu faci més que nosaltres. ■

TOPONÍMIA (II), per Joan Sànchez i Jiménez

Seguint amb les curiositats de la toponímia dels indrets que envolten Portbou ens trobem amb noms que es repeteixen a diversos llocs de l'Empordà o fins i tot de més enllà de les fronteres comarcals.

Així el nom del cim més alt de les muntanyes portbouencs, Querroig que ja apareix en escrits antics com 'Querrubium', deriva de la paraula 'quer' que trobem en moltíssims topònims de la geografia catalana: Cadaqués, Dosquers, Quermençó, Queralbs... Els estudiosos de l'etimologia no es posen d'acord en quin és l'origen de 'quer' tot i que sí ho fan en el significat: pedra grossa, roca. Tots coincideixen en que procedeix d'un mot preromà 'cariu' que a la vegada provindria d'una arrel més antiga 'karr', però mentre que uns creuen que aquesta arrel és celta d'altres, més agosarats, diuen que prové del basc 'karr' que també significa pedra. Vingui d'on vingui el nom és més antic que la torre construïda al cim.

Troblem també a prop del cim de Querroig el 'coll de la Farella'. Amb el mateix nom hi ha a Llança una platja. Farella seria una llum que servia per a orientar-se, derivaria de 'farell' que és un far petit i que solia ser mòbil. A la platja llançanenca un far té una raó de ser però a les alçades de la carena entre Portbou i Cervera i a més en un coll que queda amagat de la vista des del mar sembla que no sigui gaire lògic que hi hagués una llum per orientar-se. Una altra cosa seria que de la llum que s'encenia al cim de Querroig, com també es feia a d'altres torres de la zona, se'n digués 'farella' i del coll on sortia el camí que hi duia 'coll de la farella', però això només és una hipòtesi.

Un altre nom que també coincideix entre la muntanya de Portbou i la costa llançanenca és 'Ras'. En aquest cas a Portbou es refereix a la zona llisa entre els cims de Querroig i Taravaus i a

Llança el cap, i la zona, que separa la seva costa de la de Garbet, a Colera. I ja que parlem del cim de Taravaus, aquest nom coincideix amb el d'un nucli disseminat del municipi de Vilanant sense cap explicació aparent.

Un altre lloc de nom comú a d'altres contrades és el 'Claper'. El darrer cim de la carena que separa Portbou de Colera es diu puig Claper. Un claper és la pila de rocs que es treuen d'un camp quan se'l vol conrear. També es diu d'un camp ple de rocs, d'un lloc on hi ha molt rocs o un pendent o rost on hi trobem molts rocs. De fet aquest puig per la banda de Colera és ple de rocs i el nom li escau. A partir d'aquest nom del cim es va anomenar la platja que s'ha format sota de l'espadat i la punta on mor la muntanya dins del mar. Els portbouencs relacionem aquest nom amb les escombraries que es llençaven a aquella platja fins a finals dels anys setanta i quan diem claper pensem sempre en l'abocador.

A la mateixa carena que el puig Claper hi ha el puig de l'Ossetera. En un principi podríem pensar que deriva de la paraula ós però difícilment es pot creure que en un cim s'hi puguin trobar óssos. El més probable és que derivi d'osset' que és un tros de

fusta tallada amb formes i usos diferents: fus, boixet, agulla de cosir, dau. Possiblement -perquè a d'altres llocs hi ha noms semblants- en aquesta zona hi haguessin arbres dels quals fessin ossets: boixos, nogueres o potser faigs.

Foto Roman

La platja de les Guiules, en una fotografia dels anys 70

Ja vam dir en el primer d'aquests escrits referits a la toponímia que els llocs no s'anomenen igual al llarg del temps i que fins i tot en un mateix moment històric poden tenir més d'un nom o canviar-lo. Hi ha molts llocs a Portbou que han perdut la seva denominació per diferents motius. Us en poso uns quants exemples, a veure si els sabeu localitzar: el Tenyidor, el Pla de l'Ós, el rec d'en Xirau, el Convent, la font del Ginebró, la platja de les Guiules, les Pedres Blanques, els pins d'en Perraló... ■

EL CENTRE ESPANYOL DE PERPINYÀ I LA MEMÒRIA HISTÒRICA, per Josep M Moré i Canals

Enguany en commemoració del 70è aniversari del final de la Guerra Civil espanyola (1936-1939), el *Conseil Regional del Languedoc-Rousillon*, amb l'implicació de molts municipis dels departaments de la Catalunya Nord i amb la denominació "La Retirada, *Histoire et Memoire*", ha editat un extens i variat programa d'actes que commemoren aquesta efemèride. La ciutat de Montpeller va iniciar els actes el 24 d'octubre de 2008 i es clausuraran a finals de juny a Perpinyà, després de la participació de nombroses localitats que escalonadament s'han afegit a aquestes manifestacions.

El programa inclou un article del president del *Conseil*, Sr. Georges Fréche, adreçat a les joves generacions, ressaltant la implicació dels règims totalitaris alemanys i italians, en la derrota dels governs legítims de la República espanyola. Al mateix temps es fa ressò dels problemes que varen haver d'assumir les autoritats franceses per atendre l'allau humana, estimat en mig milió de persones que creuaren els passos fronterers, entre ells el de Portbou. El Departament dels Pirineus Orientals va absorbir gairebé tot aquest contingent i com a mesura d'emergència, optaren per separar les dones i els nens instal·lant-los en centre i cases d'acolliment.

Els homes varen ocupar les platges del litoral rossellonès. Argeles, Sant Cebrià, El Barcarès, ..., es convertiren en improvisats camps de concentració en condicions deplorables. El fred, la fam, la manca d'higiene, les malalties ..., causaren moltes víctimes.

Retornant al programa de celebracions, el Centre Espanyol de Perpinyà, també s'ha adherit a aquest seguit d'actes commemoratius del final de la guerra. Un d'aquest és la d'organitzar una trobada convidant, a aquells que queden, dels anomenats "nens de la guerra", que en aquell període

varen viure en el col·legi habilitat en el mateix edifici.

El "*Centro Español*", com s'anomena, es va inaugurar l'any 1888, destinat a activitats polivalents. Possiblement, la més important, és la dimensió social que sempre va presidir l'esperit dels seus fundadors i successors.

Perpinyà sempre ha mantingut els seus lligams amb Catalunya. La presència espanyola i especialment catalana, per raons de proximitat, té un component demogràfic i social molt important dins l'àmbit de la ciutat, per la qual cosa la disposició d'un lloc amb les característiques del Centre, patrimoni dels seus associats, ha prestat rellevants serveis des de la seva fundació fins a l'actualitat.

Com he assenyalat abans, jo també vaig ésser un intern del Centre. La mort del meu pare i la proximitat de l'exèrcit feixista, aconsellaren a la meua mare, prendre aquesta determinació. Poc temps abans s'hi havia incorporat els meus cosins, l'Oscar Barnes (q.e.d.), i els germans Jonama, tots de Portbou.

A poques setmanes de finalitzar la guerra, es va clausurar el col·legi. Els familiars o representats, recolliren els nens respectius. Els meus cosins i jo, encara vam tardar uns dies a deixar-lo. La meua mare va tenir dificultats burocràtiques amb les noves autoritats per obtenir la nostre repatriació. Es comentava que, transcorregut un temps, els que no

eren reclamats, serien enviats a la Unió Soviètica o bé a Mèxic. Aquella espera va ser interminable i angoixant.

El Centre Espanyol no està mot distant de l'emblemàtic Castellet. Concretament a la *rue Jeanne d'Arc 26*, i aprofitant un recent viatge a Perpinyà vaig tenir interès que la meua dona conegués el col·legi del qual tantes vegades havia parlat.

He de confessar que, després de tants anys transcorreguts i per una barreja de sentiments difícilment explicables, jo també sentia curiositat per experimentar aquest retrospectiva que significà una etapa que va marcar la meua infantesa.

El Centre es troba al lloc de sempre, desenvolupant les mateixes activitats. Ja no hi ha aquells nens traumatitzats que, fugint dels horrors de la guerra, trobaren asil al país veí i ocuparen l'improvisat col·legi. Tampoc s'hi trova present aquella infermera o mainadera,

Foto Moré

Foto arxíu Centro Español de Perpinyà

sempre vestida amb una bata blanca, que accedia al dormitori intentant apaivagar els plors d'enyorament d'aquells que érem més petits i teníem dificultats d'adaptació. Recordo que ens dirigia paraules de consol i ens portava lllaminadures.

Tampoc existeix aquell mestre que procedent del front, en el qual va perdre el braç, sostenia una barra de fusta folrada de cuir, amb la qual imposava la seva particular disciplina amb el braç que li quedava útil.

Aquest i un munt de records, no tots negatius, van envair el meu cervell, mentre el directiu del Centre, que amablement ens atenia, ens conduïa per les dependències actuals. El menjador equipat amb llargues taules i bancs, com aquells que hem vist moltes vegades en les pel·lícules de presidiaris, actualment és un bar i una sala de ball. Al segon pis, en lloc de dormitoris, s'hi troba la biblioteca, una sala d'exposicions i ta-

llers per a diverses activitats. L'últim nivell, en el qual es feien classes, s'ha transformat en una gran sala de festejos.

Finalitzada la visita, vaig demanar s'hi disposaven d'antecedents dels nens refugiats en aquell període. Com a resposta va treure un arxivador replet de sobres individuals, amb els noms de cadascun i amb les fotografies respectives. No estaven classificats alfabèticament i entre ell, la meua dona i jo, vam començar a mirar els sobres. A l'estona ens va preguntar "¿cual es su apellido?", i en resposta-li em diu "tome, éste es usted!" i hem dona la meua fotografia de quan tenia uns vuit anys i que cedeixo al Full per tal d'il·lustrar aquest escrit.

No trobo adjectius per descriure l'emoció del moment. Tot d'un cop els meus ulls es varen inundar de llàgrimes i crec que amb aquesta patètica confessió, no cal afegir res més. ■

LES VIES DEL TREN, SEGONS SANTI VILA, per Francesc Canet

L'alcalde de Figueres, Santi Vila, té fama de ser un mestre de saber dir a tothom el que vol sentir i de saber aprofitar totes les eines possibles per transmetre a l'opinió pública un doble missatge: els encerts del que fa són producte de la seva iniciativa i els desencerts deriven de les actituds/posicions dels altres. Cal considerar-lo, sense embuts, un polític llest i aplicat, que sap servir-se del manual. Ara bé, això no implica que hàgim de premiar-lo tots amb un silenci còmplice. Per tant, paga la pena contextualitzar ben aviat les seves últimes declaracions relatives al problema del tren convencional al seu pas per Figueres, en què el batlle demana a Foment que utilitzi la fórmula prevista a Barcelona (on l'Estat assumeix, a compte de l'Estatut el cost de l'estació de la Sagrera). Ahora, repta el conseller Nadal a implicar-s'hi.

Primer de tot, situem el problema. L'estació que es farà a Vilafant, a l'oest del terme municipal de Figueres, servirà per fer arribar el TAV un xic abans (per la via del tren convencional) a l'inici del tram de peatge que ha construït la concessionària francoespanyola que l'explorà. De retruc, caldrà desplaçar-se fins allà (Vilafant) per agafar trens convencionals que facin el trajecte des de Figueres cap al sud (Girona, Barcelona, etc.). Però aquesta estratègia ferroviària -més enllà dels problemes d'accés que comportarà a la gent de la comarca, ateses les deficients comunicacions- no resol un problema històric de la ciutat: les vies actuals del tren al centre i en superfície, que representen una barrera insuportable. Convençuts d'això, des de molts àmbits polítics i socials de Figueres i de la comarca s'ha apostat per una

altra solució ferroviària, almenys per al tren convencional (també ho podia ser per al TAV). Aquesta solució consistia i consisteix a mantenir l'estació al seu actual emplaçament, amb les vies soterrades. Era una opció (molt més barata, per cert) que resolvia de manera segura i a curt termini el problema de l'obstacle (urbanístic i de comunicacions) de les actuals vies en superfície.

El model posat en marxa, en canvi, planteja dos problemes estretament lligats i de molt difícil solució. Per què? Perquè el model escollit, amb l'estació dita intermodal a Vilafant, ha de ser complet si no vol ser un veritable desastre, una tragèdia paisatgística i de mobilitat probablement irreversible. M'explico. Si no es construeix el tram que enllaci l'estació de Vilafant amb l'actual traçat més al nord de Figueres, a l'altura de Vilabertran, poden passar

dues coses, igualment greus: que les vies quedin per sempre al mig de la ciutato que se suprimeixi el tram entre Figueres i Portbou. I ara arribem a les declaracions del batlle. Foment sempre ha dit que el preu (elevadíssim) de la construcció del tram nord de la variant de Figueres del tren convencional (Vilafant- Vilabertran, per sota el Castell de Figueres i amb molts quilòmetres, talussos de greu impacte ambiental, etc.) caldrà pagar-lo amb els rendiments (urbanístics) que produeixin els terrenys de l'actual estació i vies. Per tant, des de fa anys se sap el risc que es corria: (con)fiar la desaparició de les vies del centre i el manteniment del tram Figueres-Portbou... a una situació/actuació urbanística que forçosament havia de ser especulativa. Si se sabia des de fa temps aquest risc, Santi Vila no pot ara espolsar-se la responsabilitat del possible fracàs en l'intent de fer desaparèixer les vies en superfície del centre.

Quan al principi del mandat va haver d'afrontar la qüestió ferroviària, podia haver fet costat als partits polítics i entitats ciutadanes de diversa índole (des de la plataforma Defensem el Tren de l'Empordà fins a Comerç Figueres) que li demanaven trencar el model que havia deixat lligat l'anterior alcalde. Però, menystenint

fins i tot les més de 6.000 signatures que demanaven una consulta popular, va optar per mantenir el model. I recordem que la crisi immobiliària ja era plenament instal·lada en l'imaginari social i la realitat econòmica. Empescar-se ara la tesi que ho pagui Fo-

ment a compte de les inversions pactades a l'Estatut i demanar al Govern de Catalunya (conseller Nadal, de fet) que doni un cop de mà a Figueres, és "escapolir-se de l'escomesa", que diria en Puyal (o carregar a d'altres els neulers de la seva decisió). De fet, en Santi Vila prepara amb antelació el terreny preelectoral del 2011: sap o intueix que probablement haurà de presentar-se a la ciutadania amb les mans buides en el tema del tren, perquè les vies al centre semblen gaudir, malauradament, de bona salut. Per tant, un missatge obligat, cada cop més conegut a la ciutat: la responsabilitat és dels altres. I si són socialistes (Foment) o del tripartit (Nadal, Govern de la Generalitat), encara millor per a mi l'alcalde, que sóc de CiU. ■

Article publicat al Diari de Girona el 21 de març de 2009

EL TREN, LA SAGRERA I LES PRIORITATS, per Josep M Loste

És lamentable i vergonyós l'acord entre el Secretari d'Estat d'infraestructures del govern espanyol i l'alcalde de Barcelona, per pagar l'estació de l'AVE de la Sagrera amb diners de l'Estatut. Aquesta decisió és inacceptable per un doble motiu.
1.- Perquè és profundament anti-social: significa que es dona prioritat al transport de la minoria (TAV) per damunt del tren i el transport públic de la majoria.
2.- Perquè, una vegada més, es vulnera la legislació vigent, l'Estatut, i es menysprea la sobirania de Catalunya; ja que hauria de correspondre al govern de la

Generalitat (en una negociació bilateral amb l'Estat), i no pas a l'alcalde de Barcelona, la negociació/escenificació del possible desbloqueig d'aquesta infraestructura.
De fet, la via de "fer servir" la disposició addicional tercera de l'Estatut, per finançar una obra que havia d'haver estat pagada amb les plusvàlues urbanístiques que generessin els terrenys propers a La Sagrera, fa témer que aquesta inversió anirà en detriment de l'equilibri social i territorial del conjunt de la nostra nació catalana. Amb això estic pensant, em vull referir, a l'actual estat de

desastre monumental en què es troba tota la xarxa de rodalies i regionals del tren convencional, que ha de fer servir la gran majoria de catalans per anar a treballar o a estudiar; la qual cosa –per sentit comú i sensibilitat social– hauria d'implicar unes fortes inversions, amb els diners dels impostos de tots els catalans en la millora i manteniment d'aquestes infraestructures socials bàsiques; en comptes de dedicar-se, amb manipuladores manobres neocentralistes, a prioritzar descaradament els mitjans de transport de la plutocràcia. ■

JESÚS I LA NOSTRA LLIBERTAT,

per Pere Gubau i Valls

El cristianisme ha sorgit i s'ha afirmat al llarg de la història de la humanitat amb el convenciment d'haver trobat Déu en la paraula, les accions i, sobretot, en la mort i la resurrecció d'un home germà de la nostra raça, subjecte a totes les nostres determinacions d'espai i temps: JESÚS DE NATZARET.

Hem conegut Déu, ens diu Sant Joan, i es tracta d'un Déu diferent. No és el Déu de la raó grega, sinó de la desraó de l'amor; ni el Déu de la moral, sinó el de la llibertat amorosa; ni el Déu només del culte, sinó el de la vida, que pot i ha d'alimentar-se en les assemblees cristianes.

La llibertat i els drets humans constitueixen la quitaessència de la postura del cristià davant la història (que Jesús formulava com la crida al Regnat de Déu). L'antropologia cristiana subratlla la coincidència (almenys dinàmica) entre la llibertat i l'amor, mostrant que la nostra llibertat no consisteix en l'afirmació de l'ego sinó en l'entrega generosa i raonable de nosaltres mateixos.

1. Jesús, radicalment lliure

Jesús és un creient jueu autèntic, radical, que viu la seva fe en profunditat, amb plena llibertat, amb sentit crític, en la línia dels profetes d'Israel. Proposa una concepció alternativa de la vida religiosa, orientada a l'alliberament integral dels éssers humans. Això (i no la llei o el culte) constitueix el centre del missatge i la pràctica. La llibertat que Jesús experimenta arriba fins a les mateixes arrels del seu ésser. Aquesta mateixa llibertat fou el repte que presentà als seus seguidors, animant-los i encoratjant-los per aconseguir-la. Jesús, sorprenentment lliure, fou capaç de plantar cara i contradir els supòsits, costums i normes culturals de la seva societat. Interpretà lliurement les lleis i va tenir l'audàcia suficient per replante-

jar-se les normes religioses.

Ell no tenia cap autoritat per fer tot això; el que tenia era llibertat personal per fer la voluntat de Déu, sense que li importés per a res allò que els altres poguessin pensar o dir. Els piadosos s'escandalitzaven per l'amor i la sollicitud que mostrava envers els pobres, les prostitutes i tota mena de marginats.

La llibertat radical de Jesús féu que no tingués mai por de res ni temés a ningú. Fou lliure fins i tot per morir. No estava lligat a res ni a ningú, ni tan sols a la pròpia vida o a l'èxit de la seva missió. La seva llibertat no coneix límits, perquè tampoc els coneixia la seva confiança en Déu.

2. La nostra llibertat

El resultat immediat de l'intent de viure avui com Jesús és la llibertat. Aprenem progressivament a desprendre'ns, a alliberar-nos de les preocupacions per la nostra reputació. Les pors, les obsessions, les dèries i la conducta compulsiva comencen a esvaïr-se quan aprenem a riure'ns del nostre ego.

El descobriment de la veritat sobre nosaltres mateixos engega el procés d'alliberament personal. El descobriment de la veritat sobre el món actual (un reconeixement obert i sincer d'allò que està succeint en tot l'univers) pot ser una experiència alliberadora. L'experiència d'unicitat i de comunió amb tots i amb tot ens allibera dels nostres egos aïllats. Podem respirar de nou. Podem confiar en Déu i en l'univers que ens parla d'un Déu amorós. Podem

relaxar-nos. Ser lliures! La base de la llibertat radical és la confiança. Ens fem lliures en la mesura que aprenem a apreciar l'amor que Déu ens té, que ens porta a entregar-nos i a posar tota la nostra confiança en Ell. *"Als qui esperen en el Senyor, els surten ales d'àguila"* (Is 40, 31). La confiança en Déu ens permet tenir una mentalitat oberta i audaç, ser lliures per explorar avingudes de pensament nou i no ortodoxes. Fins i tot serem lliures per dir amb honradesa: *"No ho sé"*, i ser capaços de dir: *"En realitat no m'importa"*.

La llibertat interior que aprenem de Jesús ens possibilita estimar sense reserves, acceptar-nos nosaltres mateixos tal com som i acceptar els altres éssers humans, enemics inclosos, tal com són. El procés gradual de desprendrement foragita tots els obstacles a l'amor i ben aviat descobrirem que som ben lliures per estimar i, doncs, respectar tot l'univers, com Sant FRANCESC D'ASSÍS (serem ecologistes!).

Aquesta mena de llibertat ens permetrà fer el que calgui en cada moment. Som lliures per

aixecar la veu sense por, per posar-nos dempeus de tal manera que comptin en nosaltres, per cridar contra les injustícies sense inhibicions, i per ser humils i feliços, com els nens i nenes. També serem lliures per donar la nostra vida pels altres, si s'escau. *"Ningú no té un amor més gran que el qui dona la vida pels seus amics"* (Jn 15, 13).

3. Falses llibertats

El postmodernisme és una recerca de llibertat. Són molts els qui no es volen sentir limitats o restringits per cap mena de doctrina, de dogma, de tradició, de ritual, d'autoritat, de religió. Volen ser lliures per pensar el que vulguin i fer el que els sembli. Si és una recerca autèntica de la llibertat, és un avenç que està experimentant l'evolució de la consciència humana (cal aplaudir-ho!). Tanmateix, si la recerca és una altra llibertat de l'ego i no una llibertat enfront de l'ego, tot això ens portarà a una falsa i il·lusòria forma de llibertat. L'intent de trencar les cadenes del passat és lloable, però aquest intent fracassa si el seu únic resultat consisteix a lligar-nos amb noves cadenes d'egocentrisme egoista. L'error està aquí no en el desig de llibertat, sinó en la idea equivocada que el nostre ego pot alliberar-nos.

Un dels altres signes del nostre temps està associat a l'individualisme occidental, basat en el profund anhel de llibertat, però la llibertat que vol aconseguir és falsa. Imagina que la llibertat és autosuficiència, independència i separació de la resta de la humanitat i de la natura. Podem constatar que això ens porta al caos (pobresa i desastres ecològics!). La llibertat que és autocomplaença en tota mena de plaers, que pot aconseguir-se amb diners, tot oblidant-se - passant olímpicament - de les necessitats i sentiments de les altres persones, no pot ser llibertat humana responsable.

Quan els sobirans dels imperis

prometen portar la llibertat, hom es pregunta en quina mena de llibertat estan pensant. ¿Es refereixen a la llibertat de l'individualisme occidental, la llibertat de l'autocomplaença, a la llibertat d'elecció sense límits, o la llibertat per explotar, depredar, vampiritzar persones necessitades i la natura (ecocidi!)? La llibertat dels rics i poderosos per oprimir els febles és una llibertat que priva els altres de la seva. És la més cínica de totes les falses llibertats de l'ego.

Impressiona pensar que la legislació nazi contra els jueus de 1935 fou intitulada *Constitució de la llibertat*. L'ésser humà ho pot corrompre tot: no només la idea de Déu, sinó també la idea dels més grans valors, com ara la justícia, l'amor, la llibertat... En aquest sentit la dura afirmació de Th. ADORNO (1903-1969) quan diu que *"Auschwitz no era una excepció sinó una conseqüència del nostre món"*, mereixeria més aten-

Hi ha persones que tenen por d'afrontar la llibertat de decidir per si mateixes. Se senten més segures si altres prenen les decisions per elles; no volen arriscar-se. A més, relacionat amb això, hi ha la por que senten alguns de donar als altres la llibertat de decidir pel seu compte; diuen: "No s'hi pot confiar, podrien cometre errors" o "No tenen suficient informació per decidir-se"... Per desgràcia, aquesta sol ser l'actitud de molts líders, tant civils com eclesiàstics.

ció que la que se li acostuma a atorgar. Els cristians poden testificar humilment que en l'experiència del seguiment de Jesús es troben possibilitats immillorables per a superar aquestes perversions, per bé que la seva infidelitat enfosqueix sovint aquesta realitat.

Alguns pensen que l'única cosa de què tenim necessitat és l'alliberament social. La llibertat de l'opressió política, econòmica i social és essencial. Ara bé, quan

aquestes llibertats es busquen sense preocupar-se de l'alliberament personal del propi ego, es tornen fràgils i contraproductives. Jesús no creia que l'única cosa necessària fos el canvi d'estructures en la societat o en la religió i que la llibertat en brollaria com una conseqüència. Ell va començar per la llibertat de les persones perquè els individus que no ho són, poden arruïnar una societat lliure.

4. La por a la llibertat

Hi ha persones que tenen por d'afrontar la llibertat de decidir per si mateixes. Se senten més segures si altres prenen les decisions per elles; no volen arriscar-se. A més, relacionat amb això, hi ha la por que senten alguns de donar als altres la llibertat de decidir pel seu compte; diuen: *"No s'hi pot confiar, podrien cometre errors"* o *"No tenen suficient informació per decidir-se"*... Per desgràcia, aquesta sol ser

l'actitud de molts líders, tant civils com eclesiàstics. Aquesta no era l'actitud de JESÚS DE NATZARET. És la por a la llibertat que converteix a alguns en fonamentalistes. Volen certesa, veritat i autoritat absolutes. Pensen que la llibertat és perillosa. És cert que la criatura humana necessita més temps que la dels altres animals per créixer i madurar. Ha d'aprendre moltes coses; la major part de les coses que hem de saber per ser adults procedeixen

més de la cultura que no pas de l'instint. A la infantesa necessitem normes i lleis. L'obediència és essencial i probablement s'hagi d'imposar una certa disciplina. Potser durant un temps faran falta recompenses i càstics.

Hi ha adults que segueixen essent infantils i depenents. Alguns tenen funcions de lideratge i d'autoritat sense ser plenament madurs; no més coneixen la disciplina i l'obediència que s'imposa des de fora; per a aquestes persones la

llibertat és terrible. Cal reconèixer que hi ha individus que poden convertir-se en un perill per a la societat, com els violadors, els criminals, els maltractadors, els pedòfils... a aquests sí que caldrà limitar-los la llibertat. Jesús ens desafia a ser espiritualment madurs; ens repta a créixer, a anar més enllà de les restriccions de les lleis i costums tradicionals, a ser individualment i personalment lliures.

5. Alliberar-nos mútuament

A l'època de l'*apartheid* es deia a Sud-àfrica: "*Ningú és lliure si no són tots lliures*". Es referia a l'alliberament social i polític; també es pot aplicar a l'alliberament personal o, millor dit, a un ideal

holístic que inclou la llibertat personal i social. Ningú pot ser lliure a soles. No podem ser lliures sense l'ajuda i la cooperació dels altres. Aprenem els uns dels altres. La nostra llibertat és molt més que un èxit assolit personalment. Nosaltres també podem alliberar els altres. Deixem d'oprimir els membres de les nostres famílies, del lloc de treball... Som dominadors i sovint sense ser-ne plenament conscients. Potser som possessius i ens imposem als altres. Cal viure i deixar viure! El que necessitem, per damunt de tot, es permetre que els altres contribueixin a la nostra llibertat interior. La nostra recerca de llibertat pot tornar-se egoista i egocèntrica. L'ego pot apropiarse

del nostre esforç per assolir la llibertat i tractar de convertir-la en un èxit personal del qual podem enorgullir-nos. Busquem la llibertat radical. La llibertat comença el dia en què puc dir que no m'interessa quant he avançat jo en el camí cap a la llibertat. La llibertat radical inclou la llibertat de no preocupar-me per tot això, de no comparar-me ni, molt menys, competir. Cada u té una funció, un rol únic a desenvolupar en la vida. El que importa és madurar com a persona cada dia més lliure. Quan jo mori, el meu ego, el meu fals ego, serà destruït una vegada per totes, però el meu verdader jo continuarà per a sempre en Déu, que és el Jo de l'univers. ■

UNES INSPECCIONS LEGALS I NECESSÀRIES, per Josep M Loste i Romero

Em sembla molt correcta i necessària la campanya iniciada per la Direcció General de Turisme de la Generalitat per controlar el compliment de la Llei de política lingüística en aquest important sector econòmic i estratègic de casa nostra. Davant d'aquest fet tan normal ja s'han escoltat veus i retrets en contra dels de sempre, que, amb l'excusa tramposa que cal aplicar el bilingüisme, malden per l'anorreament de la nostra llengua i el retorn al model colonial pur i dur: el monolingüisme franquista castellà. Sobre això algú es podria imaginar que a Madrid un ciutadà no pogués ser atès en castellà, en qualsevol establiment públic d'oci o restauració, o a París en francès? Per altra banda, aquestes inspeccions, legals i necessàries, s'haurien de generalitzar a la resta d'empreses i branques socioeconòmiques d'atenció al públic. Estic pensant en la sanitat pública, els serveis jurídics, el ram de les telecomunicacions o moltes d'altres institucions i sectors públics i privats -instal·lats a Catalunya- que encara, a l'any 2009, ignoren, menyspreen i discriminen la llen-

gua catalana. Tornant a la qüestió central de la campanya d'inspecció lingüística del sector hostaler cal indicar, cal tenir present, que en els dar-

rers temps s'han presentat, per part dels clients i usuaris, 1.500 denúncies i que, a més, aquesta és una campanya, jo diria, encara massa suau; és a dir, una campanya informativa per explicar que s'ha de complir la llei. Tot això ho dic, ho esmento, perquè és dramàtic, paradoxal i terriblement injust escoltar, a diverses tertúlies televisives i radiofòniques de Madrid, que allà no tenen (ni molt menys imposen) una política lingüística. Això és completament fals, és un argument enverinat

per fer córrer, a través dels mitjans i els cenacles polítics castellanitzats, una gran impostura sociolingüística i política. Caldria tenir present i estar al corrent -i sobretot això ho haurien de saber aquells que constantment polemitzen, tant a casa nostra com a l'altiplà, que el català és la llengua vigorosa que s'imposa per la força a Catalunya- que actualment a l'Estat espanyol existeixen 155 normatives legals que obliguen a utilitzar, a servir la llengua castellana. Un exemple diàfan d'això el tenim en les receptes dels medicaments: el català és completament inexistent.

En síntesi, la veritat és que a hores d'ara, el castellà té la vida, política i social, molt blindada i, per contra, el català es troba molt afeblit i atacat; per la qual cosa, per justícia social, per intentar posar fi a la situació d'indefensió del català a Catalunya són vitals aquestes mesures, per tal de controlar el compliment de la llei. Com en qualsevol país normal d'arreu del món. ■

CONTENIDOR VERD A L'AROMA DE CRISI, per Àngel Vega i Lorente

Dues imatges que per separat impacten prou, sobretot la primera; però que si les combinem o com a mínim les posem una al costat de l'altra diuen moltes coses del que està passant. La primera, gent furgant dins de contenidors d'escombraries a la recerca de menjar. La segona, un restaurant famós, d'aquells d'estrelles Michelin, de cuina d'autor.

La trampa consistiria a comparar el millor restaurant de l'urbs més *xíc* del món amb el barri més pobre de la ciutat més desolada del planeta. O sigui, la cara i la creu de la nostra civilització, una sempre a plena llum del sol de la riquesa i l'altra eternament a les fosques de la misèria. Però, malauradament, no és així, perquè les dues imatges corresponen a la mateixa ciutat, Girona. En efecte, gent cercant menjar dins de **c o n t e n i d o r s** d'escombraries a Girona ciutat. Febrer de 2009. Alguns ja saben a quina hora els su-

permercats llencen el menjar caducat. Una dona gran es lamenta (d'esquena a la càmera de TV3 per no ser reconeguda) que darrerament canvien els horaris i l'atabalen de mala manera.

Fa un parell d'anys, es podria haver dit que eren radicals antisistema, ecologistes, i vés a saber quantes coses més, que feien una protesta per denunciar la quantitat de menjar que el Primer Món llença a les escombraries. Fins i tot, que el seu idealisme tronat i subversiu els portava a sobreviure durant un mes del que llençaven restaurants i supermercats per demostrar a l'opinió pública la

disbaixa del que malbarata la part més privilegiada de la clauveguera planetària. Però aquests d'ara, que remenen contenidors verds a Girona ciutat fins i tot a plena llum del dia, no són pas joves antisistema que amb la paga que els dona el papà poden anar a menjar-se un bon entrecot amb guarnició quan vulguin (potser entre protesta, mani i oku-

pació), sinó gent madura i fins i tot gran que les passa molt magres per sobreviure.

Però ara m'enfilaria i us engegaria un discurs llarg, pesat i lamentable sobre les desigualtats entre rics i pobres i alhora sobre la hipocresia d'alguns rebels, oblidant-me de la segona imatge, la del restaurant famós d'unes quantes estrelles. Vagi per endavant, però, la meua admiració per persones que gràcies al seu esforç, treball, talent, creativitat i tenacitat han arribat lluny, han fet calés i són reconegudes internacionalment pels seus mèrits. I a més són professionals que promouen els

productes dels nostres pagesos, ramaders i pescadors i els vins dels nostres cellers. Per tant, res a dir ni en contra d'ells ni de la seva feina. Però, malgrat tot això, comparar les imatges de la elaboració d'un plat deliciós, inspirat i sublim amb les d'aquella pobra gent remenant dins dels contenidors municipals de Girona a la recerca de men-

jar caducat és un xoc, una garrotada, que primer fa mal a les tripes i després al cor i a la consciència.

La crisi que estem passant i patint, potser a la manera de les gripes de començament del segle passat, s'endu pel davant els més dèbils, els més desfavorits. Els organismes més forts, més resistents, però, aguanten sense emmalaltir. Fins i tot, n'hi ha alguns que s'ho manegen prou bé per no haver de notar cap canvi, cap símptoma, dins de la crisi mundial. I és que hi ha necessitats, com ara el menjar, que són bàsiques. És a dir, la

gent es pot estar d'un munt de coses supèrflues en períodes de recessió i de mala maror econòmica i laboral, però no pas d'alimentar-se. I això, malgrat la davallada d'algunes *delikatessen*, es nota. És més, per poder treballar, rendir al màxim i fer més hores que un rellotge cal comprar menjar.

I tanmateix, què passa quan en una època fosca com aquesta algunes economies personals i familiars se'n van a fer punyetes? Què passa quan el poc que entra en algunes llars s'ha de gastar inexorablement a pagar el lloguer i factures bàsiques? Doncs

que no queda res per al menjar i s'ha d'anar a remenar l'interior de contenidors verds. També podríem fer un cop ull als menjadors d'institucions religioses; però ara, actualment, no parlariem només de gent sense sostre que abans havia tingut casa i una vida normal, sinó també de persones que viuen a les seves llars, però que han d'anar a menjar la sopa dels pobres per sobreviure.

Ara bé, semblar ser que els bancs no poden començar a deixar diners a les empreses en plena crisi

mundial per reactivar l'economia (i això malgrat les ajudes que reben de l'Estat), perquè ara, si algunes fallessin, si alguns empresaris no tornessin els diners dels crèdits, els bancs (pobrets) s'arruïnarien. I llavors això seria el caos, l'anarquia, la fi del capitalisme! I esclar, si els bancs (que per altra banda reparteixen milers de milions anualment entre els seus accionistes) se'n van a fer punyetes, qui deixarà diners a preu d'or quan la crisi hagi passat, qui tornarà a reactivar

l'economia mundial, qui permetrà que les empreses tornin a funcionar altra vegada, qui facilitarà que els empresaris creïn llocs de treball? Qui, en definitiva, apartarà els més desfavorits dels contenidors d'escombraries permetent-los retrobar la seva dignitat? Malauradament, però, i mentre els bancs no tornin a obrir l'aixeta del crèdit, alguns hauran de «delectar-se» amb el contenidor verd a l'aroma de crisi. ■

EXILI I MORT D'EMPORDANESOS A TOLOSA,

per Lluís Colomeda

A la memòria de tots els empordanesos exiliats.

Tolosa de Llengadoc (Toulouse), antiga capital del comtat que portava el seu nom durant l'edat mitjana, està situada entre la Garona i el canal del Migdia. Aquesta capital cultural de la cultura occitana i de l'actual departament francès d'Haute Garonne us presenta carrers antics, molls a la vora de la Garona, palauets, fonts... Indrets carregats d'història, cultura i alegria de viure. Tolosa, lloc on històricament han trobat acollida els refugiats polítics catalans i espanyols, va esdevenir durant el franquisme la capital republicana a l'exili i residència i tomba de refugiats.

La victòria del feixisme a la Guerra Civil espanyola i la subsegüent despietada repressió va empenyar a l'exili unes 450.000 persones de les quals 160.000 eren catalans. Una diàspora humana com mai no s'havia produït. La gran majoria es dirigí a França i uns pocs al nord d'Àfrica. La primera destinació a França foren els camps de concentració nordcatalans de trist record. Després, tres sortides: la repatriació, la reemigració o quedar-se com a treballadors (en empreses agríco-

les i industrials, en companyies de treball o en la Legió Estrangera).

Des del mateix pas de la frontera es produïren les primers morts entre els refugiats; per raó d'edat o de salut i combatents ferits greus en les batalles de l'Ebre i la retirada de Catalunya. Entre els més coneguts: l'exministre català Marcel·lí Domingo el març de 1939, a Tolosa; el desembre, a Buenos Aires, l'exconseller de la Generalitat Pere Corominas; l'escriptor Federico Urales (pare de Frederica Montseny), el 1942, a França; el maig de 1943, el metge i exalcalde de Barcelona Pere Aiguader; el dia de Nadal de 1948, a

Prada de Conflent, el lingüista Pompeu Fabra; el desembre de 1949, a Perpinyà, l'escriptor i polític Antoni Rovira i Virgili; a Baranquilla, el

1950, el metge i polític Joan Solé i Pla, ànima dels Voluntaris Catalans de la I Guerra Mundial.

Arribats a França, molts refugiats s'acabaren desplaçant cap a An-

glaterra, Rússia... i Mèxic, Xile, Rep. Dominicana, Veneçuela, Argentina; però molts altres s'hi quedarien. Al final de 1939 només restava al país veï la meitat dels refugiats; la resta s'havia repatriat o havia reemigrat. Dels 450.000 uns 50.000 decidiren tornar. En esclatar la II Guerra Mundial romanien a França més de 250.000 refugiats. Aquests no es podien establir per llei a menys de trenta quilòmetres de la frontera: les àrees de Perpinyà, Montpeller i especialment Tolosa n'acolliren molts.

Molts exiliats fills de l'Empordà, després de suportar amb estoïcisme tota mena de privacions i sa-

Molts exiliats fills de l'Empordà, després de suportar amb estoïcisme tota mena de privacions i sacrificis que els generà el periple dels camps de refugiats i la incertesa de l'ocupació nazi, fixarien la seva residència a Tolosa.

crificis que els generà el periple dels camps de refugiats i la incertesa de l'ocupació nazi, fixarien la seva residència a Tolosa. La vida allí, i a tota França, no

era gens fàcil: enyor, desesperació, fam i misèria s'apoderaren irremeiablement de molt exiliats. L'angoixa es va agrujar quan va començar la II Guerra Mundial i

la inestabilitat es va estendre també al país que els acollia. Les esperances de tornar a casa van augmentar els anys 1944-1945 amb l'alliberament de França i la derrota d'Alemanya, però aviat constataren que els aliats no s'havien proposat expulsar Franco d'Espanya; els refugiats empordanesos, com tots, esperarien en va la caiguda del franquisme. El Nadal de 1946 va ser especialment trist per a tots ells.

i regió de París). Tolosa, on el roig i el negre no són només els colors de l'equip de rugby, ha estat sempre lloc d'acollida de refugiats polítics catalans: afrancesats i carlistes al segle XIX i "pieds noirs" al XX. Esdevingué, amb 40.000 espanyols, la capital i paraigua de l'exili republicà. Els empordanesos s'hi sentien còmodes: els tolosans encara parlaven occità. Aquesta Ciutat Rosa, "ciutat roja" en l'imaginari dels

publicans, socialistes i part del moviment llibertari. La UNE (PCE, PSUC...) hi reorganitzà les guerrilles el 1945 després del fracàs de la invasió de la Vall d'Aran. El Congrés d'ERC, el 1945, nomenà secretari general Josep Tarradellas.

Pompeu Fabra, resident a un poble de la vall de la Tet, fou enviat a París per crear els centres catalans de Tolosa i Montpeller; la Fundació Ramon Llull va crear a Tolosa una residència per a intel·lectuals catalans. En l'àmbit de la radiodifusió, a més de Ràdio Toulouse, que començà a emetre programes antifranquistes en castellà, hi nasqué la coneguda Radio Pirenaica, de la guerrilla comunista del FTPF. El 1948 naixia Ràdio ECNL, emissora de la CNT, que no va reeixir per problemes econòmics i polítics.

Tolosa era un lloc de peregrinació, molt concorregut, arran la commemoració del 19 de juliol (en recordança de la revolució de 19 de juliol de 1936). Allí, entre el miting i l'espectacle de varietats, els empordanesos també tingueren ocasió de retrobar-se amb vells amics, homes i dones companys de la seva vida de militant que escampats arreu hi assistien mitjançant la xarxa d'autocars organitzada per a l'ocasió. L'any 1958 hi van viure amb especial entusiasme la commemoració del XXVII aniversari de la República. El programa constà de discursos i sardanes amb vermut per acompanyar-ho. Sempre acudien a l'Aplec de la Sardana instaurat el 1951 a Tolosa i organitzat pel Casal Català i la Llar de Germanor cada mes de juny en una illa del riu Garona. Hi participaren cobles com Combo-Gili, Perpinyà, Els Únics, Camps-Audivert... Així mateix, mai no es perdien la funció del catalanista grup teatral Terra Lliure de Tolosa.

L'exili empordanès republicà a Tolosa com a tot arreu va anar desapareixent primerament i principal a causa de l'envelliment natural de la generació que va

El meu avi Jaume Sastre (a l'esquerra) i altres empordanesos caminant per Tolosa el setembre de 1944 poc després de l'alliberament de la ciutat de l'ocupació nazi. (Fotografia: arxiu de l'autor).

La primavera de 1944 l'aviació aliada havia bombardejat posicions alemanyes a Tolosa mentre el Maquis feien importants accions de sabotatge. El 6 de juny desembarcaven els aliats a Normandia. El 16 d'agost de 1944 Tolosa era alliberada per guerrillers de la Resistència, molts d'ells catalans i espanyols. Aquest govern provisional regiria el destí de la ciutat les primeres setmanes i posaria les bases que convertirien més tard Tolosa en la capital de l'exili.

Acabada la II Guerra Mundial els refugiats empordanesos van tendir a concentrar-se en zones d'implantació catalana tradicional (Catalunya Nord, Migdia francès

exiliats, fou la seu de les diverses organitzacions l'endemà mateix de l'alliberament i espai de nombrosos indrets simbòlics per als exiliats com la riba esquerra de la Garona, el barri de Saint Cyprien, l'Hospital Varsòvia...

El 1944 fixà la seva seu a Tolosa el MLE, format per la CNT i el conjunt d'organitzacions àcrates; Frederica Montseny (1905-1994) fou el seu punt de referència. El número 4 del carrer Belfort es convertia en l'epicentre de l'activitat de l'exili. Era la seu dels maquis llibertaris i de les xarxes d'evasió. Aquest any hi van tenir lloc els primers congressos del PSOE i de la UGT. Es va constituir la JEA formada per re-

arribar adulta o ja vella el 1939. Altrament, quan Espanya tornà a tenir un règim democràtic, la major part dels refugiats van seguir residint a França on tenien enterrats els seus ancestres i vivien els seus fills i néts. Avui són 100.000, -entre exiliats de 1939, descendents seus i emigrats expulsats per la misèria de l'Espanya franquista-, els sud-catalans residents a França.

A Tolosa, avui, molts exiliats empordanesos reposen en els grans cementiris de Terre-Cabade i Saint Cyprien i a altres menors. Tots aquests cementiris produeixen una commoció profunda, però jo recordo amb especial tristesa

el de Terre-Cabade, inaugurat el 1844 i situat al turó que domina la ciutat. El vaig visitar fa alguns anys, al capvespre, sota un cel de núvols liles i vermells. L'entrada del cementiri s'inspira en l'Egipte antic (obeliscs, pòrtics...). Tot just travessar el llindar, els fabulosos panteons dels jueus. Panteons quadrats, com caixes de cabals, amb les portes obertes de bat a bat, deixant al descobert marbres meravellosos i esquelets dansant al vent. Panteons i tombes de concepció maçònica, sense creu.

Després, les sepultures dels cristians, amb les creus, els epitafis, les corones i les cintes. Les creus

s'enfilen muntanya amunt, fins un cim presidit per un temple en el qual s'erigeix, desafiant, un màstil amb una falç i un martell. Muntanya avall, s'escalonen les vinyes. I al mig d'elles altres tombes, d'ateus i lliurepensadors, on un altre màstil recorda un home penjat. S'hi llegeix: "Facund Sicart, exiliat"; s'havia suïcidat. És la França pàtria de tants exiliats; hi trobaren exili temporal i refugi etern. Cementiri de Tolosa, tarda de malenconia. Els núvols lilosos es desplaçaven cap al sud, cap a la terra empordanesa que un dia els veié marxar per no tornar-hi mai. ■

LLIGA EL TEU CARRO A UN ESTEL, per Marc Antoni Poveda Izquierdo

El cap de setmana comprés entre el divendres 27 de febrer i el diumenge 1 de març, va tenir lloc a Fraga (Baix Cinca) el cicle de conferències anomenat "Removent consciències". Jornades sobre la transgressió cívica". El programa comprenia tot un seguit d'actes culturals, que passem a desglossar.

Al Casal Jaume I de Fraga, en la vesprada del divendres 27, vàrem poder assistir a la xerrada d'en Miquel Català i Coit, enginyer informàtic, a propòsit de "El Parlament Europeu i la transgressió lingüística". Miquel narrà la seva experiència lligada a l'ús transgressor d'internet quan creà la pàgina web Europarl.cat, intentant omplir un buit de la pròpia Eurocambra, que no ofereix a la seua web oficial els continguts en català.

Al dia següent, dissabte, el programa Cinga Fòrum'09 s'encetava al Palau Montcada de Fraga.

Va obrir l'àpat el psicòleg Quim Gibert, qui va centrar el seu discurs en la importància que té per nosaltres l'ús del terme "resiliència emocional", un concepte que consisteix en no defallir davant l'adversitat, alhora que ens servim d'aquest handicap

amb imaginació i recursos transgressors per evolucionar i reeixir més dignes i sòlids, tant individualment com dintre del nostre propi col·lectiu. Com a colofó, Gibert va reblar la seva intervenció amb la cita sufí "Lliga el teu carro als estels" (cita que serveix com a títol d'aquestes ratlles), referint-se a la necessitat de ser "resilients" tant a la vida quotidiana com a la col·lectiva del nostre poble malmès.

La segona intervenció correspongué a Hèctor López Bofill, escriptor i professor de dret constitucional. La seua ponència duia per títol "Literatura i transgressió". Partint de la base de la decebedora absència de literatura catalana "de compromís", l'orador va desgranar una acurada reflexió a propòsit de si patim alguna mena de síndrome d'Estocolm que ens fa ignorar la nostra situació de poble espoliat i sotmès des de fa tants segles.

El següent torn pertocà al filòsof, teòleg i escriptor Francesc Torralba, qui es dedicà a fer-nos reflexionar sobre "Ètica i transgressió". Va començar amb uns apunts al voltant de la transgressió, tot assenyalant que el fet de transgredir no implica necessàriament una vulneració dels principis ètics, malgrat què, en moltes ocasions,

en vulnere els legals o morals d'un poble. Torralba ens va aconsellar practicar la transgressió contra la injustícia des d'una vessant escrupolosament respectuós amb els drets bàsics dels individus.

En l'última intervenció, una xerrada d'Àngel Colom, president de la sectorial d'immigració de CDC, ens va portar a reflexionar sobre quins serien els camins més idonis per dur a terme "L'activisme transgressor en el segle XXI". Rememorant el seu propi itinerari històric de lluita cívica, va repassar aspectes de la Crida a la Solidaritat i de la Marxa de la Llibertat, moviments ambdós en els quals va participar-hi de manera destacada, molt assenyallada per la seva capacitat transformadora mitjançant la lluita ciutadana pacífica.

Rere de les conferències, l'entitat organitzadora dels actes (l'Institut d'Estudis del Baix Cinca, amb la col·laboració del Casal Jaume I de Fraga i el suport d'Òmnium i del Projecte Montcada) havia programat un passeig guiat per la Fraga vella, sota el nom de "Ruta de les sitges".

Després de la passejada, al Casal Jaume I se'ns brindà l'ocasió d'escoltar al Duo Recapte, una formació de la Franja, amb Mà-

rio Sasot, de Saidí, a la bandúria, i Antoni Bengoechea, de Calceit, a la veu. En la seua actuació vàrem poder escoltar poemes de diversos autors de la Franja, com ara Anton Abad, Teresa Jassà, Desideri Lombarte, i d'altres. A l'endemà, diumenge, vàrem anar a visitar Saidí, una petita població riberenca del Cinca, molt a prop de Fraga, riu amunt, on ens rebé l'alcaldeessa del poble, i el guia encarregat de

l'ocasió, que ens va explicar la història de l'Església de San Joan Baptista i altres fets del poble en general. Dir també que de Saidí n'és natural molta gent destacada de la cultura catalana com ara el mateix Màrio Sasot, Anton Abad, Mercè Ibarz o Francesc Serés.

Més tard, i donant per acabada la programació del cap de setmana, ens vàrem desplaçar fins a l'anomenada Vil·la Fortunatus, un

antic jaciment romà del segle IV. El guia que ens havia de mostrar aquell antic espai va entossudir-se a explicar-nos-el en castellà, i aleshores vàrem decidir continuar la visita pel nostre compte. Així acabaren tres dies rics en descobertes, aprenentatge, lliçons de coratge cívic pels nous xàfecs que s'hi acosten, i germanor, una de les possessions més valuoses de la comunitat catalanoparlant. ■

EL POU D'AIGUA DE LA CASA GRAN, per Juan Miguel Terraza

En el transcurs de la tardor passada, diversos mitjans de comunicació van retransmetre la notícia de l'escassetat d'aigua a Portbou.

Un canal de televisió comentava la circumstància de la sequera i al mateix temps les imatges enfocaven en primer pla, la roda metàl·lica de la bomba d'extracció d'aigua instal·lada a la caseta d'accés al pou, ubicat a la part posterior de la Casa Gran.

Una inevitable reacció d'emoció vaig sentir al contemplar aquella imatge al televisor, ja que la roda estava situada davant de la finestra del meu pis durant els meus anys de residència a Portbou.

Els records em van traslladar a mitjans dels anys cinquanta, quan el cens d'habitants era superior a l'actual. En aquella època, com a la majoria de pobles de la costa, el problema era l'escassetat d'aigua. Cal afegir també, un fet més que s'havia de suportar, les anomalies imprevistes de talls en el subministrament elèctric.

Aquests eren elements vitals i necessaris per al desenvolupament social d'una població.

En el període estival augmentava la sequera per un major consum a conseqüència de l'arribada d'estiuejants. Aquesta situació desfavorable provocava haver de proveir-se d'aigua de les fonts i pous, cosa que comportava un tràfic de recipients plens d'aigua fins als habitatges.

A causa de l'excés d'extracció

d'aigua, algunes fonts quedaven eixutes, i a altres sortia l'aigua amb una salabor que no era agradable. Durant els menjars i per a beure, a taula s'acompanyava amb gasoses, sifons i aigua a la qual s'hi afegia pólvores de litines. Excepcionalment aigües minerals amb gas embotellades (Vichy Catalan, Malavella) i Vilajuïga.

A efectes d'alleugerir la falta d'aigua, l'Ajuntament va decidir proveir la població mitjançant camions cisternes. Prèviament a través de l'agutzil i al so de la trompeta, es donava l'avís anunciant el dia d'arribada de la cisterna. Aquest recurs no era agradable, ja que les cues per tal de proveir-se, provocaven inquietud de por de no aconseguir el subministrament per esgotament del contingut de la cisterna.

El pou de la Casa Gran, estava situat en terrenys propietat de RENFE. En conseqüència, el seu manteniment requeria en els empleats ferroviaris. Amb gran es-

forç físic es feia girar la roda de la bomba perquè fluís l'aigua necessària per omplir els envasos. El continuat moviment provocava que al cap d'un temps, aquella roda emetés un grinyol que els veïns havíem de suportar. Això quedava solucionat, però, engraiant de nou els engranatges. En poques ocasions va deixar de

Foto Gubert

funcionar. L'aigua que en sortia era fresca i de bon gust.

Aquests records, foren circumstàncies que tots els portbouencs vam haver de suportar. El que no és coherent, és que després de tant de temps, encara es segueixin tenint els mateixos problemes de fa més de mig segle.

Desitjo, per al benestar de tota la població, que aquest problema, el proveïment d'aigua, quedi definitivament solucionat. ■

DOCUMENTS HISTÒRICS

EXEMPLES DE PAPER TIMBRAT A PORTBOU

Paper timbrat de documents administratius de l'Ajuntament de Portbou. En les imatges es poden observar els timbres d'abans de la Guerra Civil, any 1936 i de després d'acabada, el 1939. Arxiu Municipal ■

LLENGUA

ESPAI DE POESIA, per Cari Oriol Serres

Léopold Sédar Senghor (1906-2001)

Va néixer a un poblet costaner de Senegal, Joal. De petit aprèn a treballar la terra fins que la vocació a la docència el convertirà en un gran pedagog. Serà la política la que l'anirà absorbint i culminarà amb la presidència de Senegal, una vegada aconseguida la independència, el 1960. Aquest càrrec el mantindrà fins al 1980. Definir el polifacètic Senghor? Un camperol, un mestre, un polític i un poeta.

Es trasllada a París a estudiar a la Facultat de Lletres de la Sorbona. Són els anys 20. Es troba amb estudiants africans. Tots ells defensen els valors culturals de l'Àfrica i denuncien les penoses condicions de vida de molts dels seus pobles. Aquesta conscienciació de la pròpia africanitat és coneguda com *negritud*. Des de França evoca el seu país com un

paradís perdut, per això els temes que tracten de la terra africana i de les seves gents estan idealitzats i els seus versos transpiren tristesa i melangia.

Dona negra perfila l'arquetip de la dona africana. Bella i sensual, com una deessa, a qui se li ret culte; com Koumba Tam, l'Afrodita serere, símbol de la dona i deessa de la bellesa entre els sereres de Senegal. En un sentit literari, crea un nou cànon. Introdueix el model de la dona negra, que captiva amb la seva gran bellesa i desperta passions. S'ha de dir, també, que la poesia de Senghor és de molta intensitat i emoció. Al poema *L'huracà*, el vent és ardent i els seus remolins són de passió.

La música és l'ànima per als africans. Quan neixen, ja la porten dins. El ritme, la dansa, el ball...constitueixen una part d'ells mateixos, com pot ser per altres

el caminar, nedar, parlar...Els poemes de Senghor són per escoltar. Es poden recitar acompanyats d'instruments musicals; es poden cantar i, per què no? Ballar. Com la poesia lírica és l'expressió de molts i diferents sentiments, el propi Senghor aconsella quins instruments musicals són més adients per a una composició determinada: la kora (arpa africana), el balafong (espècie de xilofon), el tam-tam...Si és una oració o una elegia per la mort d'un ésser, l'orgue és l'acompanyament imprescindible. En canvi, una oda "A Nova York" o per a una poesia dedicada a Martin Luther King proposa tota una orquestra de jazz.

Jean Paul Sartre, que va prologar un dels seus llibres de poemes, li atorga per anomenar-lo el mític nom del gran músic per excel·lència: *Orfeu negre*.

Dona negra

Dona nua, dona negra,
vestida del teu color, que és vida, de la teva forma, que es bellesa!
He crescut a la teva ombra; la suavitat de les teves mans era com una bena als meus ulls.
I ara, al cor de l'Estiu i en ple Migdia et descobreixo, Terra promesa,
des de l'alt cim d'un port calcinat.
I la teva bellesa em fulmina en ple cor, com el llampec de l'àguila.

Dona nua, dona fosca,
fruit madur de carn ferma, ombrívols èxtasis de vi negre, boca que fas lírica la meva.
Sabana d'horitzons purs, sabana que s'estremeix per les carícies fervents del Vent de l'Est.
Tam-tam esculpit, tam-tam tesat que udoles sota els dits del vencedor.
La teva veu greu de contralt és el cant espiritual de l'Estimada.

Dona negra, dona fosca,
oli, que cap brisa oneja, oli suau als costats de l'atleta, als costats dels prínceps de Mali.

Gasela de llaços celestials, les perles són estrelles a la nit de la teva pell,
plaers de l'esperit que juga.
Els reflexos de l'or rogenç sobre la teva pell tornassolada
a l'ombra del teu cabell s'il·lumina la meva angoixa amb els sols propers
dels teus ulls.

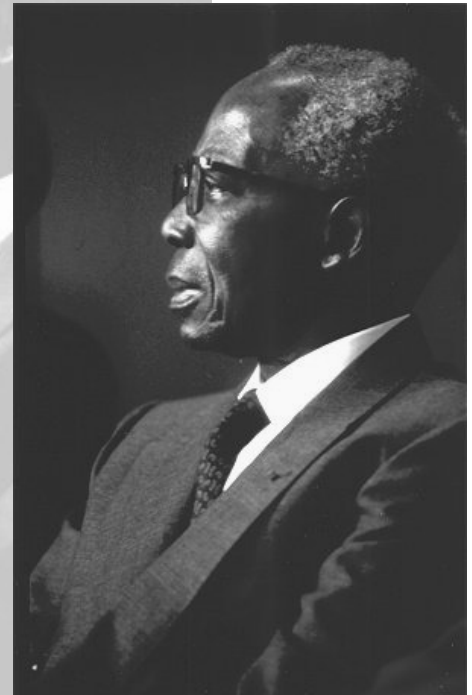
Dona nua, dona negra.
Canto la teva bellesa que passa,
forma que fixo en l'Etern,
abans que el gelós Destí et redueixi a cendres per alimentar les arrels de la vida.

L'huracà

L'huracà ho arrenca tot al meu entorn,
i arrenca de mi fulles i paraules inútils.
Remolins de passió xiulen en silenci.
Pau al sec tornado, en la fugida de la hivernada.

Tu, Vent ardent, Vent pur, vent
de primavera, crema
tota flor, tot pensament inútil
quan torna a caure la sorra sobre les dunes del cor.
Serventa, suspèn el teu gest d'estàtua i vosaltres, nens, els vostres
jocs i rialles d'ivori.
Tu, que ella apagui la teva veu amb el teu cos, que eixugui el perfum
de la teva carn
La flama que il·lumina la meva nit com una columna,
com una palma.
Abrasa els meus llavis de sang, Esperit, bufa a les cordes
de la meva kora.
Que el meu cant s'enlairi, tan pur com l'or de Galam.

(traducció del francès de Cari Oriol Serres) ■

DES DE LA BIBLIOTECA, per Teresa Puig

Rectificació de "Des de la Biblioteca" El Full número 57 - Gener 2009: la biblioteca anul·la el llibre "El curiós incident del gos a mitjanit" de Mark Haddon per que li falten fulls impresos.

GENER

Comencem l'any amb llibres de Neus Ribas Mallol: El volums I (1997-Col. Austral) i II (1997-Col. Catedra) de les "Novelas Ejemplares" de Miguel de Cervantes, "La Hermandad" de John Grisham, "L'invent més gran del segle vint" narrativa juvenil a càrrec d'Avel·lí Artís-Gener. Pels amants de la història: "Las claves del imperio romano 754 a.C.-476" de Marc Mayer. "Els quatre Evangelis" (1961 Ed. Balmes), "Diccionario Escolar de la Real Academia Española" (1997). I per acabar un que va tardar a sortir "Un mundo sin fin" la continuació del famós "Los Pilares de la Tier-

ra" de Ken Follet que ha entrat com a número 9027 del registre. "Algún día, cuando pueda llevarte a Varsovia" de Lorenzo Silva. "Días de Reyes Magos" d'Emilo Pascual.

Dos de Miguel Delibes, un de l'Antònia Solsona, "Diario de un jubilado", i un altre d'Àngel Carranza Rubio "El príncipe destronado".

L'Ajuntament de Portbou ha aportat al fons de la Biblioteca uns volums editats per la Universitat Internacional de la Pau; són aquests: de la Col·lecció "Pensament per la Pau", el número 2: "El militarisme, la guerra i la pau segons Rosa Luxemburg" d'Alfons Barceló, "Keynes i les conseqüències econòmiques de la pau i La teoria de l'imperialisme" de J.A. Hobson de Lluís Barbé. Número 3: "La estaca verde de León Tolstoi" de José Luis Gordillo, "Virginia Wolf: la mirada de

l'estranya" d'Elena Grau Biosca i "La guerra i la pau en l'obra de Bertolt Brecht" de Pere Ortega. Número 4: "El compromiso por la paz y contra la violencia en el marxismo, el psicoanálisis y el pensamiento humanista" de José M. Perceval, "Pau i violència des d'una perspectiva psicoanalítica" de M. Dolors Renau, "Corrientes actuales del marxismo" de Francisco Fernández Buey i "Justicia i perdó. La pau des de l'humanisme cristià" de Francesc Torralba Roselló. Número 5: Sota el títol genèric: "Les religions davant la pau i la violència: inclou "Budismo y la no-violencia" de Juan Masiá Clavel, "La violència i la concepció de la pau en el cristianisme" de Xavier Alegre, "La política dels pactes contra la violència i per la pau" de Yaratullah Monturiol i "El espacio sagrado y la violencia" de José M Perceval. Dins la mateixa donació, els tres

llibres recull en les ponències dels anys 2004: "Àfrica: Camins per la pau", 2006: "La Mediterrània, dues ribes, una responsabilitat compartida" i del 2007: "Processos de pau". També per estudiosos del tema: "Atlas estadístic dels Pirineus" i "Llista d'industrials i productors que etiqueten en català" (onzena edició), i per qui planegi vacances: "Guia d'allotjaments 2006 Costa Brava - Pirineu de Girona".

FEBRER

Seguim entrant llibres a la biblioteca: els poemes de Josep Carner "El cor quiet" i "Ficciones" de Jorge Luís Borges. Arturo Pérez-Reverte escriu un conte bèl·lic per a joves basat en un fet real durant la campanya de Rússia de 1812 a "La sombra del águila". Un assaig humorístic - delirant de Ramón de España, "El odio". Espai de la Guerra Civil: "30 mesos de col·lectivisme a Catalunya (1936-1939)" d'Albert Pérez-Baró. Un estudi sobre la sexualitat de l'home: "El mito masculino" del Dr. Anthony Pietropinto. "Autonomies, Federalisme i Autodeterminació" de Jordi Solé Tura. "Les llengües europees" de Jordi Ventura. "L'ensenyament del català a Europa i Amèrica del Nord" de Xavier Barral i Altet. "L'etern marit" de Fiodor Dostoievski. "Adolf" de Benjamin Constant. "El nostre home a l'Havana" de Graham Greene. "Paradise Alley" la primera novel·la de Sylvester Stallone que ell mateix va protagonitzar al cinema i aquí es va traduir com "La cocina del infierno". "Sombra 81" de Lucien Nahum. "Traficantes de dinero" d'Arthur Hailey. "La vida privada de Mona Lisa" de Pierre La Mure. "El gran robo del tren" de Michael Crichton i les espanyoles "Jaque a la dama" de Jesús Fernández Santos i "La sombra del ciprés es alargada" de Miguel Delibes.

S'ha fet un nou lligall dels relats que Àngel de Vega publica setmanalment al Diari de Girona. Aquest compren l'espai entre gener del 2007 i desembre del 2008.

L'Ajuntament de la vila d'Ascó, Ribera d'Ebre, va editar fa uns anys una carpeta amb dibuixos fets a tinta de 5 racons ben bonics del seu poble. No la busqueu a Geografia si no a Art.

De Pierre Windisch: "Quand l'amour triomphe" i "Seras-tu lady, Gardenia" de Barbara Cartland, "Afin que naisse le jour" d'Anne LeClaire, "Ce que vivent les roses" de Mary Higgins Clark, "La laisse" de Françoise Sagan, "Le K" de Dino Buzzati, "Les mirages du des-tin" de Belva Plain, "Les disparus" de Daniel Mendelsohn i el primer volum (A-Aphro) de l'Enciclopèdia Hachette, edició 2008.

De Carmen Artigas: "Monarquía e Imperio: El reinado de Carlos V". Edicions de El País 2007.

MARÇ

Anna M Carceller ha donat 3 volums de Selecciones, en el primer hi han aquestes novel·les: "El palanquín de las lágrimas" de Chow Ching Lie traduït per Georges Walter, "Nunaga" de Duncan Pryde i "Un desconocido acecha" de Mary Higgins Clark. En el segon volum hi trobem: "El pequeño extraño" de Joan Martin Hundley, "El señor de la Isla Lejana" de Victoria Holt i "A la deriva" de Hank Searls, i finalment en el tercer: "La volatinera" de Dorothy Gilman, "Nena" de Mary MacCracken i "Avurnave" de Jack Higgins. A més: "El conde de Montecristo" d'Alexandre Dumas, "Los vagabundos" de Màxim Gorki, 2 volums de la col·lecció *Maestros Rusos* amb aquests títols: "Siberia" de Vladimir Korolenko, "La princesa Tarakanova" de G.P. Danilevsky, "Aguas primaverales" d'Ivan Turgueniev, "Sebastopol" de Lleó Tolstoi i "El sueño del príncipe" de Feodor Dostoievski.

Pilar Sánchez ens ha donat "Els vells mariners" de Jorge Amado. Alberta Guitart, gran lectora de "sèrie negra" ha donat novel·les de l'Agatha Christie: "Asesinato en Bardsley Mews", "Un gato en el palomar", "Un triste ciprés", "Poirot infringe la ley", "Pleamares de la vida" i "Parker Pyne investiga" a més: "La jungla del asfalto" de W.R. Burnett, "La Impura" de Guy Des Cars, "El juego de Berlín" de Len Deighton, "El corso" de Bill S. Ballinger, "El asesino vive en el 21" de S.A. Steeman i "Un loto para miss Quon" de James Hadley Chase.

Laura Planas Coll "El agente piadoso" de John Braine, "Historia de las ideas políticas" (II) de Jean Trousard, "Cómo se hacen los niños" d'Ana Westley i "60 años

de anécdotas" del dibuixant Forges. "El último encantamiento" de Mary Stewart, el regnat d'Artús en tot el seu esplendor. "La mandolina del capità Corelli" de Louis de Bernières, n'heu vist la pel·lícula amb Penelope Cruz i Nicholas Cage?. "El cuarto oscuro" de Minette Walters, segons diu la contraportada del llibre: Una novel·la amenaçadora i irresistible, "Zumos y bebidas sin alcohol" de Francesc Fossas, l'humor del duet còmic Gomaespuma amb "Familia no hay más que una y el perro lo encontramos en la calle", drets i deures del treballador a "La guía del trabajador" publicada per El Periódico i amb l'acord de la UGT, "Uno" de Richard Bach (el de "Juan Salvador Gaviota"), "El hombre que se escapó" de Summer Locke Elliot, "La función delta" de Rosa Montero, "Nancy, doctora de gitanería" de Ramón J. Sender, "La cruzada de la estrella polar" de William Katz. A "En nombre de Dios" David A. Yallop ens pregunta si Joan Pau I va ser assassinat, "La Vall dels Reis" d'Andreu Avel·lí Artís (Sempronio): una novel·la sobre les il·lusions, dubtes, i intrigues en el món de l'art modern, "Rayuela" de Julio Cortazar, "Aventuras en dos mundos" d'A.J. Cronin, "Jesús vivió y murió en Cachemira" d'Andreas Faber-Kaiser i acabem aquesta donació amb dos llibres d'autoajuda: "Los guiones que vivimos" de Claude Steiner i "El rostro y la personalidad" de Julián Gabarre.

ABRIL

El primer dijous d'abril el senyor Carreras ens va donar la col·lecció sencera de l'obra de Marcel Proust "En busca del tiempo perdido", els títols son aquests: "Por el camino de Swan", "A la sombra de las muchachas en flor", "El mundo de Guermantes", "Sodoma y Gomorra" "La prisionera" i "El tiempo recobrado", falta el número 6 titulat "La fugitiva". 3 volums de memòries de Pio Baroja: "Final del siglo XIX y principios del XX", "Galeria de tipos de la época" i "Bagatelas de otoño". 4 volums d'Antonio Machado: "Cultura y sociedad", "Literatura y arte", "A la altura de las circunstancias" i "Juan de Mairena". El volum "Ensayos escogidos" de Miguel de Montaigne. ■

POEMES VISUALS

"arquitectur-A", per Agustí Calvo

 Terminal ADIF Mercaderies
17497 Portbou (Girona)
Telèfon (00-34) 972 390 404 Fax (00-34) 972 390 482
logistica@cadefer.es

POESIA

XIRINACS, per Margarita Barjau de la Rosa

Sabiem estaves
sempre,
davant de la Model.
Sabiem estaves
sempre,
en vaga de fam.
Sabiem estaves
sempre,
al lloc dels desvalguts.
Sabiem no ésser
sempre,
allà on vas ésser
sempre tu.
Varem aprendre
de tu,
a dialogar amb la natura
i la natura et parlava
i et responia.
Vas ensenyar-nos
a passejar amb
els germans animals
pel bosc de Santa Eulàlia.
Obries les gàbies dels ocells
i aquests sortien disparats
en vol comú.
També
anaven a passeig els gats.
Els quatre gats,
amb els gossos
tots junts,
al crit de:
"al bosc!"
ens endinsàvem.
Amb tu
plegats
i arreplegats
i desplegats.
Entre les rames,
els ocells esperaven
el teu pas.
Veiem
els gats enfilats
pels troncs dels pins.
Els gossos acomboiaven
el pas passeig
dels nostres
passos.

En acabar el llarg passeig,
al crit de:
"cap a casa!",
tot bitxo
retornava al seu cau.
En l'hora blava,
quan cau la tarda,
tu Lluís,
ens ensenyaves.
Ara et critiquen,
t'obliden,
t'afalaguen.
Et desprestigien.
Tu Lluís,
ets amb els que davant
de La Model cada dia,
en la vesprada
preniem el caldo vegetal,
fet per una amiga compartida.
En l'hora blava,
quan cau la tarda
plegats berenàvem.

EL NOSTRE PAÍS, per Simó Granollers i Batlle

Els bufets de tramuntana
recorden el què ens enyora,
el bell so de la tenora
i els aires de la sardana;
recordar la nostra terra
és un deure molt joiós,
si l'amor és fort i gros
la nostra vida s'hi aferra;
que la pàtria és cosa teva
serà pròpia i intrasferible,
cal que fem tot el possible
quan cap suport se li nega.
Ella és talment la mare:
estima sense fer cap remor
que la força del seu amor
per a on tu vagis t'empara.
Si la teva és com la nostra
tindrà sempre més la raó
per què a la nostra nació
de comprendre tant els costa?
I ja pots dir en veu alta
que la causa és pura enveja
que tota Europa ens cobeja
i a nosaltres no ens fa falta;
sols volem, com únic sostre
que ens vulguin per tal com som
que no hi ha en tot el món
altre país com el nostre.

RAMBLA ESPONEROSA, per Ramon Crusí i Moré

*Poema dedicat a l'amic Joan Gu-
bert i Macias i a tots els artistes que
amb les obres embelleixen l'agost,
la nostra ufana Rambla.*

La rambla esponerosa
cada aplec més xamosa,
ets deesa i esclava
de nostra nadiua dansa.

Bell envelat de la villa
on la sardana germina,
tendrals branques de plataners
gentils gallarets juganers.

I xerrotegen uns ocelletes,
recorden esdeveniments,
reviuen la memoria
d'un poble amb història.

Artistes de la pintura
hi exposen la natura,
són uns excel·lents creadors,
de la contrada els millors.

Poetes i poetesses
del teu encís s'han inspirat,
lloant les teves bel·leses,
uns poemes t'han dedicat.

Generosa nostra cala,
avui s'ha posat de gala,
s'emboïlla d'ones blaves,
formoses i encisades.

Amb la rambla s'agermana
i amb airosa rotllana
fan cultura catalana
per la vila estimada.

Magnífic esclat natural
de poesia virtual,
idil·li cala i rambla
que als portbouencs encanta.

CALAIX DE SASTRE

El 7-M: una fita històrica a Brussel·les, per Josep M Loste

El passat dissabte 7 de març, els carrers de la capital europea es van omplir de milers de catalans reclamant el dret a l'autodeterminació pel poble català: jo, aquell dia, també hi vaig ser en terres flamenques. La manifestació, encapçalada amb el lema "*We want a catalan state*", va transcórrer per la capital política i administrativa del vell continent acompanyada de crits i pancartes a favor de la independència, i va culminar amb la lectura d'un manifest que instava els "partits nacionals catalans" a situar la independència com a prioritat en els seus programes. Més enllà del ball de xifres –uns 3.000 segons la policia, 12.000 segons els organitzadors– la iniciativa va aconseguir fer visible el "conflicte" català més enllà de les fronteres de l'Estat espanyol.

De fet, amb aquesta acció reivindicativa es volia mostrar al món que Catalunya existeix un conflicte, un conflicte pacífic. "Els catalans tenim el dret d'autodeterminar-nos i volem exercir-lo, volem tenir la possibilitat de decidir el nostre futur col·lectiu, volem votar", ha exigint el manifest. Un dels impulsors de la iniciativa, el catedràtic de la UB, Enric Canela, va proclamar que: "avui comença el camí cap a la independència".

L'organització, de fet, ha considerat que la marxa s'ha convertit en una "fita històrica en la internacionalització del conflicte polític català".

La manifestació, sorgida de la societat civil, ha estat també crítica amb la classe política catalana –Canela va qualificar de "ridícul esperpèntic" la reforma de l'Estatut– i va instar els partits polítics a situar en la seva agenda l'exercici del dret a l'autodeterminació. Amb l'absència de

tots els eurodiputats catalans, la marxa sí que ha comptat amb el suport de CDC i Esquerra i amb la presència de membres d'ambdós partits, com Àngel Colom i Jordi Cuminal, i Anna Simó i el candidat Oriol Junqueras. Diversos mitjans belgues, com *Le Soir* o *La libre Belgique*, i molta altra premsa internacional van cobrir la marxa i han explicat el cas català: una primera mostra que la iniciativa ha assolit el seu principal objectiu.

Balanc i anàlisi de l'expedició a Brussel·les.

Foto Ramon Morral

Quan ja ha passat l'esdeveniment és important fer un balanç i una anàlisi. Doncs bé, d'entrada cal dir que anar a Brussel·les no era una cosa fàcil, ni senzilla, ni barata. No ha estat una sortideta de cap de setmana. Ha estat dur, car i cansat. A priori, l'èxit de convocatòria no estava clar; la repercussió de la iniciativa, dubtosa. I tanmateix, més de deu mil catalans han fet l'esforç. I molts milers més que per la raó que sigui no hi han pogut ser, s'han

adherit a la iniciativa. Per si algú en dubtava, aquesta manifestació els ha deixat en evidència. El que passa és que s'han de fer plantejaments clars i racionals. Dir que som una nació, que com totes les nacions té el dret d'autodeterminació i que volem exercir-lo, ho entén tothom a la primera i es troben fàcilment aliats (i també enemics, cert). Però no necessitem ningú que expliqui què volem. En canvi, si demanem coses com que el català sigui oficial a Europa sense que ho sigui a Espanya i sense que Cata-

lunya sigui un Estat d'Europa, no ho entén ningú, simplement perquè no té cap sentit. I anar a Brussel·les a demanar un concert econòmic fa que la gent d'allà es preguntin què tenen ells a veure amb el preu de les entrades de les actuacions d'una orquestra simfònica. I, és clar, *connais pas*. Com no podia ser d'altra manera, quan hem anat a parlar clar i defensar de veritat els nostres drets, hem trobat aliats immediatament: els mateixos nacio-

nalistes flamencs es van afegir a la manifestació, i hem trobat la complicitat d'altres nacions europees en situació semblant: escoцesos, gal·lesos, friülenses, i tants altres. No podia ser altrament. Però de vegades convé recordar fins i tot les coses més òbvies.

Per altra banda, cal remarcar que, malgrat la desafecció, el sobiranisme va a l'alça, tant socialment com política, i s'han anat multiplicant les veus que criden a internacionalitzar les reivindicacions d'aquest moviment; que criden, doncs, a reobrir el cas dels catalans davant l'opinió pública de l'aldea global. Doncs bé, el

7-M aquestes veus van trobar un primer èxit en què recolzar les seves demandes: l'èxit de la manifestació "Deu mil a Brussel·les per l'autodeterminació". I, és clar, l'èxit porta l'èxit: el ressò internacional de la protesta ha estat notable, i si bé no s'ha emportat —com era d'esperar— cap portada del *New York Times*, ha merescut no obstant comentaris de publicacions tan dispars com el *USA Today* o el *Qatar Tribune*. Fins i tot a Hillary Clinton li va caure alguna càndida pregunta sobre la possible intervenció dels EUA en la matèria. Tres segles després, el cas dels catalans sembla

a punt de reobrir-se. A partir d'ara a tots se'ns ha girat molta feina. ■

L'autor de la crònica, a Brussel·les

El Parlament Europeu amenaça de retirar els ajuts si continuen les agressions urbanístiques en el País Valencià

El Parlament Europeu ha aprovat l'informe Auken, que critica la "urbanització massiva" al País Valencià i la "conducta especulativa" de les autoritats locals i dels constructors. Demana que el govern valencià aturi els "abusos dels drets" dels ciutadans afectats i que siguin indemnitzats. A més, amenaça d'interrompre la provisió de fons estructurals i de cohesió i exigeix 'suspendre i revisar' els plans urbanístics i la legislació

vigent.

L'informe de l'eurodiputada danesa Margrete Auken (Verds/ALE) ha estat aprovat per 349 vots a favor, 110 en contra i 114 abstencions. El ple havia rebutjat prèviament dues resolucions alternatives presentades pel PP i el PSOE.

Aquesta és la tercera vegada que l'Eurocambra pren partit sobre l'urbanisme valencià. La primera va ser el desembre de

2005 amb l'informe Fortou i la segona el juny de 2007. L'informe Fortou fou aprovat quan encara no era vigent la Llei d'urbanisme valencià (LUV), redactada pel PP. El Govern valencià es va exculpar llavors dient que l'informe responia a denúncies que s'havien fet sota la Llei reguladora de l'Activitat Urbanística (LRAU), aprovada pel PSOE. També va dir que la LUV posaria fi als abusos urbanístics. ■

El sindicat del ferroviaris de la CGT tem pel futur de l'estació de Cervera

Des de l'1 de març i durant alguns dies, els ferroviaris de Cervera de la Marenda van fer una

Imatge de l'estació de Cervera de la Marenda

vaga diària de 59 minuts, en resposta al fracàs de l'última reunió de conciliació entre la SNCF i les

organitzacions sindicals CGT/FO/SudRail sobre reorganitzacions dels horaris, i per denunciar la supressió de llocs de treball i el tancament de l'estació durant la nit.

Amb aquestes mesures preses per la SNCF, el sindicat de la CGT tem que, a llarg termini, es tanqui aquesta estació. Per això, a més de la vaga el sindicat ha escrit dues cartes, dirigides al prefecte i a Georges Frêche com a president del

Consell Regional. En la carta dirigida a Georges Frêche, els ferroviaris es queixen d'aquesta su-

pressió de llocs de treball i de les inquietuds que afecten a la vegada l'ús, el servei públic, el futur de la plataforma ferroviària, així com la línia Perpinyà-Cervera-Portbou.

En la carta al prefecte, el sindicat es queixa del tancament nocturn de l'estació, efectiu des de les 0h40 a 4h25.

Amb la supressió dels llocs de treball anunciada, escriu el secretari general del sindicat CGT, "és el sector dels viatgers que es trobarà afectat i el de la seguretat".

El 25 de març passat, el director regional SNCF de Montpeller es va desplaçar a Cervera, per a mantenir una reunió amb els ferroviaris i els seus representants. ■

Renfe té vint trens de més de trenta anys a rodalies i disset als serveis regionals

RENFE té funcionant en el servei de rodalies de Barcelona vint trens del model 440, que es va incorporar a la xarxa a partir del 1975. Són aproximadament un 10% dels 198 trens que té Renfe a la xarxa de proximitat de l'àrea metropolitana de Barcelona. Pel que fa als serveis regionals que presta a Catalunya, la companyia té disset trens del model 440 i quinze del 470, una reforma posterior d'aquell per adaptar-lo a la mitjana distància. Tenint en compte que Renfe té 59 trens fent rutes regionals a Catalunya, al voltant del 54% dels combois tenen una antiguitat superior als trenta anys. Segons fonts documentals, a les rodalies de Madrid no hi ha cap tren que faci trenta anys que estigui funcionant però sí que n'hi ha setze del model reformat 470 als regionals de la capital espanyola. En el cas dels regionals madrilenys, aquests

trens només presten servei a destins com ara Àvila i Salamanca perquè, en la majoria de la mitjana distància, ja són els serveis regionals del TAV –la marca Avant– els que uneixen Madrid amb Toledo, Ciudad Real, Puertollano, Guadalajara o Valladolid. El portaveu d'infraestructures al Parlament de Catalunya de CiU, Josep Rull, afirma que al nostre país «hi ha la ferralla del conjunt del sistema ferroviari estatal» i hi afegeix que aquest «acarnissament» és especialment agut pel que fa als serveis regionals. Renfe, però, ho nega en rodó i assegura que «el parc de trens de rodalies de

Barcelona té una edat mitjana d'11,8 anys, fins i tot més jove que el parc de rodalies de Ma-

drid, que té 12,9 anys de mitjana», i pel que fa a la mitjana distància assegura que el major envelliment del parc mòbil és el mateix a Catalunya que a la resta de serveis regionals de l'Estat. ■

El temporal de St. Esteve malmet el port de Portbou però fa augmentar el nivell del pantà

El temporal del dia de Sant Esteve, 27 de desembre passat, va provocar fortes pluges a Portbou que van fer augmentar en pocs dies el nivell de l'aigua del pantà en un 20%, cosa que portà tranquil·litat al poble pel que fa al proveïment d'aigua durant uns tres mesos. Com si fos l'altra cara

de la moneda, però, la llevanta-da va provocar molts danys al port, on un moll de pilons flotant i molt de mobiliari han quedat destrossats. L'Ajuntament encara avalua els danys, que al poble han estat menors. Segons va explicar l'alcalde, Antoni Vega, els problemes que el temporal va

portar al poble no pujaran gaire enllà dels 30.000 euros, però els del port i el dic de recer seran força més importants. Els primers treballs portats a terme i de forma urgent van ser la neteja de la brutícia i la sorra que van quedar acumulades al passeig i a d'altres indrets. ■

Portbou dedica un carrer a Walter Benjamin

L'Ajuntament de Portbou va aprovar per ple el passat 31 d'octubre, a proposta del Regidor que porta el projecte "Centre Walter Benjamin de la memòria", dedicar un carrer del municipi al pensador i filòsof Walter Benjamin.

Des del consistori valoren la importància de la seva figura i proposen que el passatge que es troba davant de l'edifici de l'Hostal Internacional (antiga fonda França), on va morir Benjamin, que enlla-

ça el carrer del Mar amb el del Teatre, passi a anomenar-se Pas-satge Walter Benjamin.

D'aquesta forma el municipi de Portbou passarà a tenir un carrer dedicat a Benjamin, "l'estructura del qual recorda els passatges, tan presents en la seva obra".

Al mateix temps i segons fons del Consistori, s'està treballant en la redacció definitiva del Pla Director del "Centre W.B. de la memòria" que estarà ubicat en l'edifici del l'antic Ajuntament de Portbou. ■

Foto Gubert

ERC denuncia el mal estat de la caserna de Portbou al Congrés

Foto Gubert

La secció local de Portbou d'Esquerra Republicana de Catalunya ha plantejat al Congrés de Madrid una pregunta a través del diputat Francesc Canet, sobre el

l'escrit, l'aspecte, les façanes, els balcons i el teulat de la caserna, evidencien un estat d'abandonament impropri d'un edifici on encara es treballa i, fins i tot, es viu.

mal estat de la caserna de la Guàrdia Civil del municipi. En el text, ERC manifesta la seva preocupació pel mal estat en què es troba aquest edifici. S e g o n s

Esquerra Republicana de Catalunya assegura que a simple vista es pot observar que han nascut males herbes entre les teules i que alguns balcons de la façana posterior tenen Graus desperfectes arquitectònics.

Per tot això Esquerra reclama al Ministeri de l'Interior que ordeni una inspecció tècnica de la caserna i executi algun tipus d'actuació per a dignificar-la arquitectònicament. També planteja al Congrés dels Diputats la possibilitat que es cedeixi l'ús de l'edifici a l'Ajuntament de Portbou. ■

L'ACA assumirà la gestió del pantà municipal de Portbou

A l'hora de tancar aquesta edició, l'alcalde de Portbou, Antoni Vega i Cané, ha assegurat que l'Agència Catalana de l'Aigua -ACA-, està ultimant la redacció del plec de condicions perquè l'Ajuntament els cedeixi la gestió del pantà municipal.

D'aquesta manera, l'ACA serà qui s'encarregarà del funcionament de la presa de Portbou, la qual cosa beneficiarà el seu manteni-

ment i amb tota seguretat la reparació de l'esquerda per on es perd una gran quantitat de litres d'aigua.

Al mateix temps, la planta de tractament d'aigua per osmosi inversa ja s'acabat i entrarà properament en funcionament. Aquesta planta permetrà solucionar el subministrament d'aigua de boca a tota la població de Portbou, pel fet que s'integrarà en el

sistema de xarxa pública municipal i servirà per poder mantenir un bon nivell d'aigua al pantà de Portbou. De fet, el que es vol aconseguir és tenir l'embassament amb una bona quota de nivell a començaments d'estiu. Així s'assegurarà, de forma permanent, el subministrament d'aigua a Portbou fins i tot en èpoques de sequera com l'última que s'ha passat. ■

El dia de la Dona Treballadora a Portbou

Amb motiu del Dia de la Dona Treballadora, l'associació de Dones de Portbou va organitzar diferents actes oberts a tots els públics.

En aquest sentit es va portar a terme un Taller d'Amanides i es va passar la pel·lícula "Te doy mis ojos" a la sala d'actes del Centre Cívic Municipal Ca l'Herrero.

Per acabar les activitats els passat cap de setmana 21 i 22 de març es va organitzar una sortida -ja habitual- aquest cop a la ciutat de Barcelona.

Totes les activitats van ser molt participatives i van gaudir d'una acurada i bona organització per part de l'associació Dones de Portbou. ■

Foto Gubert

PASSATEMPS EL FULL

CATALUNYA AMB PARAULES*

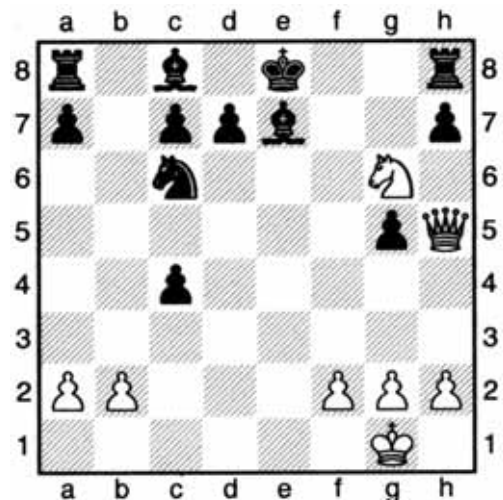
Una vegada hàgiu traslladat totes les paraules als requadres corresponents us adonareu que n'hi ha una que no es pot col·locar. Quina és ?

11 lletres: DENOMINATIU. 10 lletres: PARABÒLICA, TOCOLÒGICA. 9 lletres: AMURATADA, ISOMÈRICA, MACARULLA, ULTRAISTA. 8 lletres: BASILICÓ, DERIVADA, FARISTOL. 7 lletres: ACTUARI, AMANIDA, CARÍCIA, GRUFADA, LLETGES, MALAREC, MINORIA. 6 lletres: ANELLA, BALLAR, BÍBLIA, LLAUNA, MULATA, REGATA, TOMANY, TRUCAT, UNITIU. 5 lletres: LÀTEX, MASEC, NERVÍ, PREGÓ, REPIC, URÇOL. 4 lletres: BOVÍ, COTÍ, FAVA, GRUA, INSÀ, LLAU, LUPA, MATA, MIRI, MODE, NERÓ, NUVI, PANY, PARE, ROCA, RODÓ. 3 lletres: LEU, NOI, NUL, OLI, REI, SET, TOT.

ESCACS PER R. CRUSÍ I MORÉ – Mestre Internacional de la ICC –

Partida Joung - Doré (Boston, 1892)

Juguen blanques i fan mat en 5 jugades.

* Passatems extret i publicat amb permís de la revista "l'Oci – la diversitat en passatems –"
Podeu fer la subscripció trucant al tel. 609 63 51 90 o per carta a ASSOCIACIÓ CATALANA DE PASSATEMPS (A.C.A.P.) Apartat de Correus 50 – 17486 Castelló d'Empúries

Solució :
Minoria : 1. - g6 e5+ e8 d8 2. - e5 f7+ d8 e8 3. - f7 d6+ e8 d8 4. - h5 e8+ h8 x e8 # 5. - d6 f7#

INFORMACIÓ

Podeu enviar els vostres escrits a l'adreça Passeig de la Sardana 3, 2n. pis - 17497 Portbou, o bé al correu electrònic elfull@wanadoo.es, o al fax (00 34) 972 390 331, amb una llargada màxima de dos fulls Din A4 a doble espai.

El Full sempre es reserva el dret de la publicació per raons temàtiques o d'extensió.

S'accepten pseudònims sempre i quan vagin acompanyats de nom i cognoms, núm. document d'identitat, adreça i telèfon de contacte.

El Full només respon de la secció Editorial, Calaix de sastre, Passatemp El Full i Records del passat. Els altres escrits i ninotalles són responsabilitat dels seus propis autors.

**Llegeix i col·labora amb El Full.
El teu mitjà cultural d'expressió.**

El Full a Internet:

Al web de l'Ajuntament de Portbou

www.portbou.cat

o bé a

GironaNoticies.com

connecta't al nou diari digital de les comarques gironines

El Full s'imprimeix amb paper ecològic lliure de C.F.C.

EL FULL

Publicació Catalana, Independent, Cultural, Trimestral i Gratuïta.

DIPOÏT LEGAL:

GI-565-1999

EDITA:

Amics de Portbou

DOMICILI SOCIAL:

Avinguda de França 67
17497 Portbou - Catalunya

CONSELL EDITORIAL:

Joan Gubert i Macias, Maria Juandó i Llimona, Josep M. Loste i Romero, Fèlix Balanzó i Guerendiain i Jordi Banyeres i Barril.

MAQUETACIÓ I FORMAT:

Joan Gubert i Macias

Amb la col·laboració de

Ajuntament de Portbou

Diputació de Girona

SUMARI

NINOTALLA

2

EDITORIAL

Les eleccions europees del 7-J són importants

3

El compromís amb el tren i el moment de Portbou

3

CARTES AL FULL

La família Domenehc

4

Benjamí Cervera i Esperoner

5

Ja n'hi ha prou d'aquest color

5

OPINIÓ

Totó

6

Portbou/Cervera. Reinventar-se per superar la frontera

7

Amablement persistents

8

L'increïble Henry Oren

9

Sense fonaments

10

El segle XX ja ha passat

10

Toponímia (II)

11

El Centre Espanyol de Perpinyà i la memòria històrica

12

Les vies del tren, segons Santi Vila

13

El tren, la Sagrera i les prioritats

14

Jesús i la nostra llibertat

15

Unes inspeccions legals i necessàries

17

Contenedor verd a l'aroma de crisi

18

Exili i mort d'empordanesos a Tolosa

19

Lliga el teu carro a un estel

21

El pou d'aigua de la Casa Gran

22

DOCUMENTS HISTÒRICS

Exemples de paper timbrat a Portbou

23

LLENGUA

Espai de poesia

24

Des de la biblioteca

25

POEMES VISUALS

"arquitectur-A"

27

POESIA

Xirinacs

28

El nostre país

28

Rambla esponerosa

28

CALAIX DE SASTRE

29

PASSATEMPS EL FULL

Sopa Catalana

33

Escacs per R. Crusi i Moré

33

SUMARI

34

RECORDS DEL PASSAT

35

NINOTALLA

36

RECORDS DEL PASSAT

Fotografia signada per A. Ardenis, fotògraf de Figueres, de l'any 1914. L'edifici del nou Ajuntament pràcticament s'acabava d'inaugurar. D'aquesta forma totes les dependències municipals s'ajuntaven en un sol immoble que es va construir al bell mig de les escoles municipals. Fins al moment, l'Ajuntament de Portbou estava ubicat al primer pis de la casa número 3 del carrer de l'Estació, avui de Frederic Marès. Amb aquesta nova construcció, Portbou demostrava el seu important creixement social i econòmic enfront d'altres pobles de la comarca.

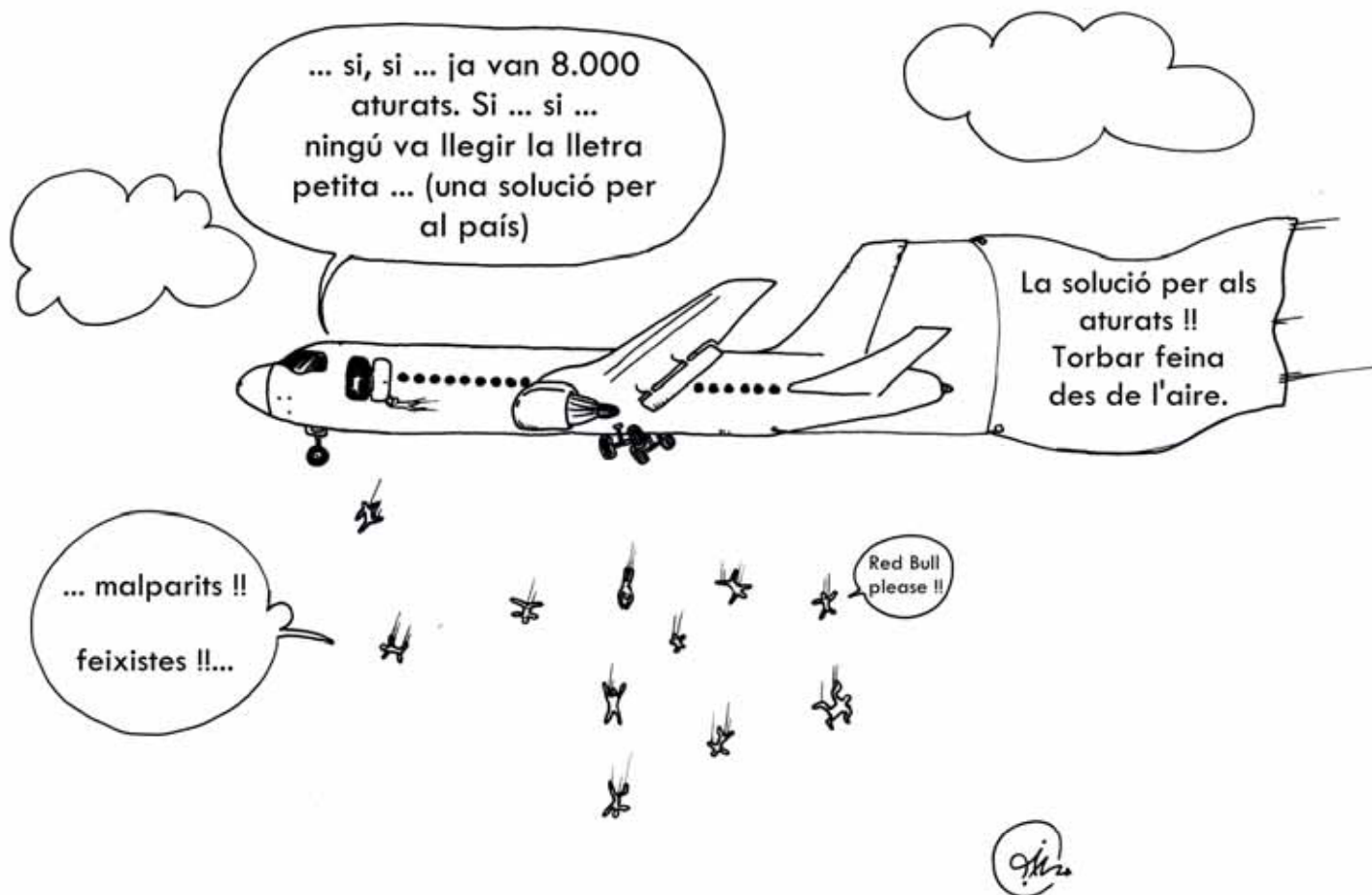
Passeig de la Sardana 11, 17497 Portbou (Girona)
Telèfon/Fax (00-34) 972 390 712
portdeportbou@telefonica.net

CONSORCI PORT DE PORTBOU

NINOTALLA

per Joan Martín Rubio

serveis editorials
disseny i comunicació gràfica
preimpressió i impressió
serveis de reproducció digital

m gràfiques montserrat

T. 972 500 344
www.grafiquesmontserrat.com

l'orientem